

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Accredited by NAAC 'A++' Grade

**CHOICE BASED CREDIT SYSTEM WITH
MULTIPLE ENTRY AND MULTIPLE EXIT OPTIONS
IN THE POSTGRADUATE DEGREE PROGRAMMES**

**(Regulations in accordance with National Education Policy
2020 to be implemented from Academic Year
2022-23 onwards)**

समकक्षता

		जुना अभ्यासक्रम		नवा अभ्यासक्रम
सत्र क्र. Sem.	अभ्यास पत्रिका क्र. Paper No.	अभ्यासपत्रिकेचे नाव	अभ्यास पत्रिका क्र. Paper No.	अभ्यासपत्रिकेचे नाव
I	१	भाषिक आविष्काराची रूपे	१	भाषिक आविष्काराची रूपे
I	२.१	विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास	२.१	विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास
I	२.२	विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास	२.२	विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास
I	३	आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (स्वातंत्र्यपूर्व काळ)	३	आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (स्वातंत्र्यपूर्व काळ)
I	४.१	आंतरभारतीय साहित्याचा अभ्यास	४.१	आंतरभारतीय साहित्याचा अभ्यास
I	४.२	लोकसाहित्य व लोककला	४.२	लोकसाहित्य व लोककला
I	४.३	आधुनिक भाषाविज्ञान	४.३	आधुनिक भाषाविज्ञान
I	४.४	सर्जनशील लेखनाचे स्वरूप	४.४	सर्जनशील लेखनाचे स्वरूप
I	४.५	भाषांतर मीमांसा	४.५	भाषांतर मीमांसा
II	५	साहित्यप्रकारांचा सूक्ष्म विचार	५	साहित्यप्रकारांचा सूक्ष्म विचार
II	६.१	विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास	६.१	विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास
II	६.२	विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास	६.२	विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास
II	७	आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (स्वातंत्र्योत्तर काळ २००० पर्यंत)	७	आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (स्वातंत्र्योत्तर काळ २००० पर्यंत)
II	८.१	आंतरभारतीय साहित्याचा अभ्यास	८.१	आंतरभारतीय साहित्याचा अभ्यास
II	८.२	लोकसाहित्य व लोककला	८.२	लोकसाहित्य व लोककला
II	८.३	आधुनिक भाषाविज्ञान	८.३	आधुनिक भाषाविज्ञान
II	८.४	सर्जनशील लेखनाचे स्वरूप	८.४	सर्जनशील लेखनाचे स्वरूप
II	८.५	भाषांतर मीमांसा	८.५	भाषांतर मीमांसा

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. १

भाषिक आविष्काराची रुपे

(Bhashik Aavishkarachi Rupe)

उद्दिष्टे :

१. भाषिक आविष्काराचे स्वरूप समजून घेणे.
२. भाषेची सर्जनशील प्रक्रिया समजून घेणे.
३. भाषा आणि साहित्य यांचा संबंध समजून घेणे.
४. भाषा आणि साहित्यप्रकार यातील अनुबंध समजून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	भाषिक आविष्कार भाषेची ओळख आविष्काराचे प्रकार : मौखिक-लिखित	१५	१
विभाग २ Module 2	भाषेची सर्जनशील प्रक्रिया भाषा आणि दृक्श्राव्य कला भाषा आणि सादरीकरणारची कला	१५	१
विभाग ३ Module 3	भाषा आणि साहित्य साहित्याचे माध्यम म्हणून भाषेचे कार्य साहित्यभाषेची वैशिष्ट्ये	१५	१
विभाग ४ Module 4	भाषा आणि कथन (कादंबरी, कथा, महाकाव्य) भाषा आणि भावविणे (काव्य) भाषा आणि दाखविणे (नाटक/सिनेमा)	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची

१. साहित्य सिद्धान्त - रेने वेलेक, (अनु.) मालशे, स.ग.
२. साहित्यप्रकार आणि अध्यापन - वा.ल. कुलकर्णी
३. वाङ्मयप्रकारांची संकल्पना - विजय निंबाळकर
४. कला म्हणजे काय - साने गुरुजी
५. सौंदर्य आणि साहित्य - बा.सी. मर्ढेकर
६. पोट - द.ग. गोडसे
७. सौंदर्यमीमांसा - रा. भा. पाटणकर
८. साहित्यशास्त्र : स्वरूप आणि समस्या - वसंत पाटणकर
९. दु.का. संत गौरवग्रंथ - र.बा. मंचरकर
१०. साहित्य आणि इतर ललित कला - दु.का. संत
११. Anatomy of Criticism - Northrup Frye
१२. Style in Language (Linguistic & Poetic - Jakobson) - (Ed.) T.A. Sebeok
१३. ललित वाङ्मयाच्या आकृतिबंधाची जडण-घडण, कुलकर्णी
१४. साहित्याची भाषा - भालचंद्र नेमाडे
१५. साहित्य आणि दृक्श्राव्य कला - वसंत आबाजी डहाके
१६. छांदसी - पु. शि. रेगे
१७. किमया - माधव आचवल
१८. समीक्षामीमांसा - गंगाधर पाटील
१९. र.बा. मंचरकर - गौरवग्रंथ
२०. चलच्चित्रव्यूह - अरुण खोपकर
२१. कोरा कॅनव्हास - प्रभाकर बरवे

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. २.१

विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास

(Vishesh Sahityakrutincha Abhyas)

उद्दिष्टे :

१. लेखक अभ्यासपद्धतीचा उपयोग कसा करावा हे समजून घेणे.
२. लेखकाचे वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्व आणि लेखक व त्याचा समकाल समजून घेणे.
३. साहित्यकृतीतून लेखकाच्या समकालाचे प्रतिबिंब कशा प्रकारे प्रकट होते याचा अभ्यास करणे.
४. लेखकाच्या इतर साहित्यकृती विचारात घेऊन लेखकाच्या वाङ्मयीन जडणघडणीचा विचार करणे.
५. एकूण वाङ्मयीन परंपरेत लेखकाचे योगदान समजून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	लीळारित्र - एकांक संपा. शं. गो. तुळपुळे	१५	१
विभाग २ Module 2	आज्ञापत्र संपा. विलास खोले, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई	१५	१
विभाग ३ Module 3	हिंदू : जगण्याची समृद्ध अडगळ भालचंद्र नेमाडे, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई	१५	१
विभाग ४ Module 4	शोभायात्रा शफाअत खान, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई	१५	१

वरील साहित्यकृती शिकवताना लेखक अभ्यासपद्धतीचा उपयोग करणे आवश्यक आहे.

संदर्भ ग्रंथसूची

१. लीळाचरित्र - एकांक - शं.गो. तुळपुळे
२. लीळाचरित्रातील समाजदर्शन - सुमन बेलवलकर
३. प्राचीन मराठी वाङ्मयातील समाजजीवन - ज. ना. कळके

४. आज्ञापत्र - संपा. विलास खोले
५. हिंदू एक समृद्धी की अडगळ - संपा. साबळे, जायभाये, प्रभाकर देसाई
६. विमर्श - विलास खोले
७. शोभायात्रा - शफायत खान
८. अक्षरांचा श्रम केला - विलास सारंग
९. मराठी रंगभूमीच्या तीस रात्री - मकरंद साठे

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. २.२

विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास

(Vishesh Sahityakrutincha Abhyas)

उद्दिष्टे :

१. लेखक अभ्यासपद्धतीचा उपयोग कसा करावा हे समजून घेणे.
२. लेखकाचे वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्व आणि लेखक व त्याचा समकाल समजून घेणे.
३. साहित्यकृतीतून लेखकाच्या समकालाचे प्रतिबिंब कशा प्रकारे प्रकट होते याचा अभ्यास करणे.
४. लेखकाच्या इतर साहित्यकृती विचारात घेऊन लेखकाच्या वाङ्मयीन जडणघडणीचा विचार करणे.
५. एकूण वाङ्मयीन परंपरेत लेखकाचे योगदान समजून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	एकनाथांची भारुडे संपा. वसंत जोशी, मेहता पब्लिकेशन्स	१५	१
विभाग २ Module 2	शिवाजीचा पोवाडा समग्र महात्मा फुले वाङ्मय, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ	१५	१
विभाग ३ Module 3	भिजकी वही अरुण कोलटकर, प्रास प्रकाशन, मुंबई	१५	१
विभाग ४ Module 4	वरणभात लोन्चा नि कोण नाय कोन्चा जयंत पवार, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई	१५	१

वरील साहित्यकृती शिकवताना लेखक अभ्यासपद्धतीचा उपयोग करणे आवश्यक आहे.

संदर्भ ग्रंथसूची

१. प्राचीन मराठी वाङ्मयातील समाजजीवन - ज.ना. कळके
२. एकनाथांची निवडक भारुडे - वसंत जोशी
३. महात्मा फुले समग्र वाङ्मय
४. महात्मा फुले - भा. ल. भोळे
५. विमर्श - विलास खोले
६. वरनभात लोन्चा कोण नाय कोन्चा - जयंत पवार
७. मराठी कथा रूप आणि परिसर - म. द. हातकणंगलेकर
८. कथा : संकल्पना व स्वरूप - सुधा जोशी
९. मराठी कथेची स्थितीगती - अंजली सोण
१०. कमल देसाई यांचे कथाविश - रा. भा. पाटणकर
११. अक्षरांचा श्रम केला - विलास सारंग

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. ३

आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (स्वातंत्र्यपूर्व काळ)

(Aadhunik Marathi Vangmayacha Itihas – Swatantryapurv Kal)

उद्दिष्टे :

- स्वातंत्र्यपूर्व काळातील महाराष्ट्रातील सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक जीवनाची पार्श्वभूमी समजून घेणे तसेच त्याचा साहित्यावरील आंतरसंबंध अभ्यासणे.
- या काळातील विविध साहित्यप्रवाहांचा इतिहास अभ्यासताना त्या त्या प्रवाहातील वाङ्मयप्रकारांचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये अभ्यासणे.
- मुख्य प्रवाहातील साहित्याबरोबरच इतर समांतर साहित्यप्रवाहांची वैशिष्ट्ये समजावून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना साहित्याच्या निर्मितीचे सामाजिक, सांस्कृतिक, राजकीय संदर्भ	१५	१
विभाग २ Module 2	भाषांतरीत वाङ्मय	१५	१
विभाग ३ Module 3	पत्रकारिता मुख्य प्रवाह आणि समांतर प्रवाह निबंधमाला, केसरी, मराठा, शतपत्रे, काळ सत्यशोधकी निबंध, डॉ. आंबेडकर	१५	१
विभाग ४ Module 4	कथात्म साहित्य कथा, कादंबऱ्या, नाटक, कविता	१५	१

संदर्भग्रंथसूची:

१. वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना - द.दि. पुंडे/कुलकर्णी
२. गांधीवाद आणि मराठी साहित्य - गो.म. कुलकर्णी
३. मराठी साहित्य इतिहास आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके
४. मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी-गो.म. कुलकर्णी
५. साहित्यमूल्ये आणि अभिरुची - गो.मा. पवार
६. Bringing Modernity to Home – Prachi Gurjarpadhye
७. साहित्य समाज आणि संस्कृती - दिगंबर पाध्ये
८. रुजुवात - अशोक केळकर
९. मराठी साहित्याचे इंग्रजी अवतार - द. वा. पोतदार
१०. महाराष्ट्रीयांचे काव्यपरीक्षण - श्री. व्यं. केतकर
११. वाटा आणि वळणे - गो. म. कुलकर्णी
१२. अर्वाचीन मराठी काव्यदर्शन - अक्षयकुमार काळे
१३. मराठी ज्ञानप्रसारक - वा.ल. कुलकर्णी
१४. विविधज्ञानविस्तार - वा.ल. कुलकर्णी
१५. शाळापत्रक - वा.ल. कुलकर्णी
१६. आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - अ.ना. देशपांडे

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. ४.१

आंतरभारतीय साहित्याचा अभ्यास

(Aantarbhartiya Sahityacha Abhyas)

उद्दिष्टे :

१. 'भारतीयत्व' ही संकल्पना समजून घेणे.
२. आंतरभारतीय साहित्यातून प्रकट होणाऱ्या भारतीय संस्कृतीचा परिचय करून देणे.
३. आंतरभारतीय भाषा भगिनी ही संकल्पना समजून घेणे.
४. राष्ट्रीय एकात्मता आणि इतर मानवी मूल्यांविषयी जाणीव निर्माण करणे.
५. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी भाषेबरोबरच इतर भारतीय भाषा आणि साहित्याविषयीची रुची वाढविणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	१. भारतीयत्व संकल्पना २. आंतरभारतीय भाषा भगिनी संकल्पना	१५	१
विभाग २ Module 2	१. भाषांतराची संकल्पना २. भाषांतर, अनुवाद व रूपांतर ३. भाषांतरप्रक्रियेचे स्वरूप व महत्त्व ४. आंतरभारतीय साहित्याचे मराठीतील भाषांतरण - स्थूल परामर्श	१५	१
विभाग ३ Module 3	१. मंटोच्या अनुवादित कथा (उर्दू साहित्य) अनु. वसुधा सहस्रबुद्धे	१५	१
विभाग ४ Module 4	१. मानवी दशावताराचे खेळ पन्नलाल पटेल (गुजराती साहित्य) अनु. सुषमा करोगल	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची

१. भाषांतरविद्या - संपा. रमेश वरखेडे.
२. देशीवाण - चंद्रकांत बांदिवडेकर.
३. भाषांतरमीमांसा - कल्याण काळे, अंजली सोमण.
४. भाषांतर - सदा कऱ्हाडे.
५. भाषासंवाद - अनिल गवळी आणि नंदकुमार मोरे.
६. भारतीय संस्कृती - साने गुरुजी.
७. भारतीय साहित्याची संकल्पना (चंद्रकांत बांदिवडेकर गौरवग्रंथ) - संपा. द.दि. पुंडे.
८. मराठी लोकांची संस्कृती - इरावती कर्वे.
९. मराठी अनुवाद ग्रंथसूची - डॉ. वीणा मुळे.
१०. Stylistics of Literary Translation - Vilas Sarang.
११. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - ना.गो. कालेलकर.
१२. भाषा आणि संस्कृती - ना.गो. कालेलकर.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. ४.२

लोकसाहित्य व लोककला

(Loksahitya Va Lokkala)

उद्दिष्टे :

१. लोकसाहित्य आणि लोकसंस्कृती यातील परस्परसंबंध समजून घेणे.
२. लोकसाहित्याची संकल्पना समजून घेणे.
३. लोकसाहित्याच्या परंपरेची ओळख करून घेणे.
४. लोकसाहित्याचा उगम आणि व्याप्तीबद्दल माहिती घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	लोकसाहित्य संकल्पना आणि स्वरूप १. लोकसाहित्य व्याख्या- (पाश्चात्य व भारतीय) २. लोकसाहित्य संज्ञा व अर्थ ३. लोकसाहित्य आणि लोकसंस्कृती ४. लोकसाहित्य आणि लोकमानस ५. लोकसाहित्यातील आदिबंध व कल्पनाबंध	१५	१
विभाग २ Module 2	लोकसाहित्य उत्पत्ती आणि व्याप्ती अ) लोकसाहित्याचे प्रकार १. शाब्द लोकसाहित्य - कथा, गीते, वाक्प्रचार, म्हणी, उखाणे, आख्याने. २. लोककला : लोकनृत्य, लोकनाट्य, लोकवाद्य, शिल्पमूर्ती ३. लोकरुढी : लोकभ्रम, लोकसमज, लोकतत्त्व, लोकविधी ब) लोकसाहित्य आणि अन्य ज्ञानशाखा १. मानववंशशास्त्र, समाजशास्त्र, मानसशास्त्र, भाषाशास्त्र, इतिहास.	१५	१

विभाग ३ Module 3	लोकसाहित्याच्या अभ्यासपद्धती १. दैवतकथाशास्त्रीय २. निसर्गरूपकवादी ३. भ्रान्तकल्पनावादी ४. हेतुकथावादी ५. अवशेषवादी	१५	१
विभाग ४ Module 4	मराठी लोकगीते अभ्यास १. कथागीते, ओवी, गोंधळगीते २. वासुदेव, गोंधळी, पांगुळ, पोतराज गीते ३. डक्कलवार, भेदिक शाहिरी (लावणी व पोवाडा) ४. प्रयोगरूप लोककलांचा अभ्यास	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची

१. लोकसाहित्याची रूपरेखा - दुर्गा भागवत
२. लोकसाहित्य : संकल्पना व स्वरूप - शरद व्यवहारे
३. लोकसाहित्य विचार - अनिल सहस्रबुद्धे
४. लोकसाहित्य : एक स्वतंत्र अभ्यासक्षेत्र - गंगाधर मोरजे
५. लोकसाहित्य आणि लोकसंस्कृती - सरोजिनी बाबर
६. मराठी लावणी वाङ्मय - गंगाधर मोरजे
७. लोकसंस्कृतीची क्षितीजे - रा. चिं. ढेरे
८. लोकप्रतिमा आणि लोकतत्त्वे - मधुकर वाकोडे
९. लोकसंस्कृतीचा अंतःप्रवाह - शरद व्यवहारे
१०. शोधयात्रा रंगभूमीची - विश्वनाथ शिंदे
११. मायवाटेचा मागोवा - तारा भवाळकर
१२. आंबेडकरी जलसे - भगवान ठाकूर
१३. सत्यशोधकी जलसे - संभाजी खराट
१४. धर्म आणि लोकसाहित्य - दुर्गा भागवत
१५. पुराणकथा आणि वास्तवता - डी.डी. कोसंबी
१६. लोकरंगभूमी - प्रभाकर मांडे

१७. लोकसाहित्याचा शब्दकोश – सरोजिनी बाबर

१८. मराठी लोकनाट्य : तमाशा –नामदेव व्हटकर

१९. अनुबंध – तारा परांजपे

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. ४.३

आधुनिक भाषाविज्ञान

(Aadhunik Bhashavidnyan)

उद्दिष्टे :

१. भाषिक व्यवहाराचे स्वरूप समजावून घेऊन भाषावैज्ञानिकांच्या भाषाविषयक संकल्पनांचा अभ्यास करणे.
२. आधुनिक भाषाविज्ञानाचा मराठी भाषेच्या संदर्भात परिचय करून घेणे.
३. भाषेच्या अभ्यासाच्या पद्धतींचा मराठी भाषेच्या संदर्भात विचार करणे.
४. भाषिक परिवर्तनाचे स्वरूप तपासणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	भाषिक व्यवहाराचे स्वरूप १. भाषिक व भाषेतर संप्रेषण २. सोस्यूर-भाषिक व्यवस्था (Langue) व भाषिक परिवर्तन (Parole) ३. चॉम्स्की-भाषिक क्षमता (Competence) व भाषिक प्रयोग (Performance) ४. ब्लूमफिल्ड - वाचिक वर्तन ५. उच्चार व लेखन	१५	१
विभाग २ Module 2	आधुनिक भाषाविज्ञानाचे स्वरूप (वर्णनात्मक किंवा संरचनावादी भाषाविज्ञान) अ) १. स्वन-स्वनिम-स्वनांतर-स्वनिमनिश्चितीची तत्त्वे २. स्वनिम विनियोगाचे प्रकार ३. ध्वनिसाम्यता काटकसरीचे तत्त्व ४. स्वनिमाचे प्रकार	१५	१

	५. मराठी स्वनिमव्यवस्था ब) रुप-रुपिम-रुपिकांतर १. स्वनिमाश्रयी व रुपिमाश्रयी रुपिकांतरे २. शून्य रुपिकांतर ३. रुपिमांचे प्रकार क) विकारसरणी - वचन, लिंग, विभक्ती ड) पदघटना - प्रत्यय, समास, अभ्यस्त पदे		
विभाग ३ Module 3	भाषेच्या अभ्यासाच्या पद्धती १. भाषाभ्यासाचे स्वरूप व विशेष २. ऐतिहासिक भाषाभ्यासपद्धती ३. तुलनात्मक भाषाभ्यास पद्धती ४. वर्णनात्मक भाषाभ्यास पद्धती	१५	१
विभाग ४ Module 4	भाषिक परिवर्तन १. ध्वनिपरिवर्तन - ध्वनिपरिवर्तनाची कारणे व प्रकार २. अर्थपरिवर्तन - अर्थपरिवर्तनाची कारणे व प्रकार	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची

१. संरचनात्मक भाषाविज्ञान - संपा. मिलिंद मालशे, अंजली सोमण व इतर
२. मराठीचे भाषाशास्त्र - श्री.ना. गर्जेद्राडकर.
३. ध्वनिविचार - ना.गो. कालेलकर.
४. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन - मिलिंद मालशे.
५. भाषाविज्ञान : संकल्पना आणि स्वरूप.
६. अभिनव भाषाविज्ञान - गं.ना. जोगळेकर.
७. ऐतिहासिक भाषाशास्त्र - र.रा. गोसावी.
८. भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा - अनिल गवळी.
९. मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान - महेंद्र कदम.
१०. अर्वाचीन मराठी - रमेश धोंगडे.
११. वर्णनात्मक भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे.
१२. आधुनिक भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक, संरचनात्मक आणि सामाजिक - संपा. कल्याण काळे.
१३. मराठीचा अर्थविचार - अनुराधा पोतदार.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. ४.४

सर्जनशील लेखनाचे स्वरूप

(Sarjanshil Lekhanache Swarup)

उद्दिष्टे :

१. सर्जनशील लेखनातून प्रकट होणारे माणूस आणि समाज यातील परस्परसंबंध शोधणे.
२. सर्जनशील लेखनाच्या विविध अभिव्यक्तींचा अभ्यास करणे.
३. सर्जनशील साहित्यप्रकारांची ओळख करून घेणे.
४. सर्जनशील लेखनाचे विशेष अभ्यासणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	१. सर्जनशील लेखनातून व्यक्त होणारे व्यक्ती आणि समाज यातील अन्योन्यसंबंध २. सर्जनशील लेखन, लेखक, वाचक आणि समाज यातील नातेसंबंध ३. सर्जनशील लेखनाची गरज	१५	१
विभाग २ Module 2	१. व्यावहारिक लेखन आणि सर्जनशील लेखन यातील फरक २. सर्जनशील लेखनाचे विशेष	१५	१
विभाग ३ Module 3	१. कथन, नाट्य व काव्य हे अभिव्यक्तीचे मुलभूत प्रकार २. कथनाच्या वेगवेगळ्या तऱ्हा ३. भाषेची लय	१५	१
विभाग ४ Module 4	१. कथानक २. पात्ररचना ३. कथानकाला पार्श्वभूमी, भवताल साकारणे	१५	१

	४. वातावरणनिर्मिती ५. लय, प्रतिमांचा वापर ६. वाचनीयता ७. लेखनाला सूत्रबद्ध रचना पुरविणे		
--	--	--	--

संदर्भ ग्रंथसूची

१. साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया - डॉ. आनंद यादव
२. सोळा भाषणे - भालचंद्र नेमाडे
३. निवडक मुलाखती - भालचंद्र नेमाडे
४. चित्र आणि चरित्रे - व्यंकटेश माडगूळकर
५. श्री. ना. पेंडसे : माणूस आणि लेखक - एक मित्र
६. जी.ए. ची निवडक पत्रे- संपा. मद. हातकणंगलेकर
७. सर्जनशोध आणि लिहिता लेखक - विलास सारंग
८. साहित्यिक गप्पा - जयवंत दळवी
९. वाङ्मयप्रकार स्वरूप आणि संकल्पना - संपा. आनंद वास्कर
१०. यात्रा अंतर्यात्रा - वसंत आबाजी डहाके
११. वाचणाऱ्याची रोजनिशी - सतीश काळसेकर
१२. Becoming a writer - Dorotheo Brande, New York, Tarcher ,1981
१३. Aspects of the Novel - E.M.Forster, London, 1927
१४. Studying Plays, Wallis Mick and Shepherd Simon, Bloomsbury Academies, 2010

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. ४.५

भाषांतरमीमांसा

(Bhashantermimansa)

उद्दिष्टे :

१. भाषांतरमीमांसेचे स्वरूप आणि संकल्पनेचा परिचय करून घेणे.
२. भाषांतरमीमांसेचे प्रकार आणि वाटचालीची माहिती करून घेणे.
३. भाषांतर संकल्पनेचे तात्त्विक स्वरूप आणि महत्त्व जाणून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	भाषांतरमीमांसा स्वरूप संकल्पना भाषांतरविद्या - अनुवाद - भाषांतर - रूपांतर - परंपरा भाषांतर संकल्पनेचा इतिहास मराठीतील भाषांतरविषयक विचार भाषांतर - हेतू - समाजशास्त्र संस्कृतिसंदर्भात	१५	१
विभाग २ Module 2	भाषांतरमीमांसा प्रकार औपपत्तिक भाषांतरस्वरूप - मूलभाषा - लक्ष्यभाषा - भाषेचे स्तर - सामाजिक - सांस्कृतिक स्थलकालभेद उपयोजित भाषांतरमीमांसा अन्यविद्याशाखीय वाङ्मयप्रकार आणि भाषांतर भाषांची सापेक्षता - भाषांची अभिव्यक्तिदक्षता भाषास्तर - मूलनिष्ठ भाषांतर व लक्ष्यनिष्ठ भाषांतर	१५	१
विभाग ३ Module 3	भाषांतरप्रकार १. मूलनिष्ठ	१५	१

	२. लक्ष्यनिष्ठ ३. चिन्हव्यवस्थेच्या स्वरूपावरून शास्त्रीय भाषाव्यवहार, साहित्यिक भाषाव्यवहार, दैनंदिन भाषाव्यवहार, धार्मिक भाषाव्यवहार		
विभाग ४ Module 4	भाषांतराचे मूल्यमापन आशयकेंद्री, भाषांतराची समीक्षा, संस्कृतीसंदर्भ, रुपनिष्ठ भाषांतर शास्त्र की कला?	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची

१. भाषांतरमीमांसा - संपा. अंजली सोमनग, कल्याण काळे, चिन्मय प्रकाशन, पुणे
२. भाषांतरमीमांसा नव्या दिशा - सचिन केतकर (लेख)
३. भाषांतर - सदा कहाडे
४. भाषांतर आणि भाषा - विलास सारंग
५. टीकास्वयंवर - भालचंद्र नेमाडे
६. साहित्याची भाषा - भालचंद्र नेमाडे
७. भाषांतरविद्या - रमेश वरखेडे
८. एरिक याकोबसन, ट्रान्सलेशन : ए ट्रॅडिशनल क्राफ्ट

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र दुसरे / SEM.II

अभ्यासपत्रिका क्र. ५

साहित्यप्रकारांचा सूक्ष्म विचार

(Sahitya Prakarancha Sukshma Vichar)

उद्दिष्टे :

१. साहित्यप्रकारांची संकल्पना समजून घेणे.
२. विविध वाङ्मयप्रकारातील कथनांचे स्वरूप अभ्यासणे.
३. वेगवेगळ्या वाङ्मय प्रकारातील कथनविशेष अभ्यासणे.
४. वाङ्मयप्रकारातील कथनाचा तुलनात्मकदृष्ट्या विचार करणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	महाकाव्य, आख्यानकाव्य, कविता, दीर्घकविता, भावकविता	१५	१
विभाग २ Module 2	कथा - दीर्घकथा - लघुकादंबरी - कादंबरी	१५	१
विभाग ३ Module 3	तमाशा - लोककला - एकांकिका - नाटक	१५	१
विभाग ४ Module 4	ललित गद्य : आत्मचरित्र, चरित्र, आठवणी, रोजनिशी, प्रवासवर्णन	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची

१. मराठी लघुकादंबरी रुपबंध आणि अंतरंग - मदन कुलकर्णी, विजय प्रकाशन, नागपूर.
२. कविता : संकल्पना, निर्मिती आणि समीक्षा - वसंत पाटणकर, अनुभव प्रकाशन, मराठी विभाग, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई.

३. कादंबरी : एक साहित्यप्रकार - हरिश्चंद्र थोरात, शब्द पब्लिकेशन, मुंबई.
४. मराठी साहित्य : प्रेरणा व स्वरूप (१९५०-१९७५) संपा. गो.मा. पवार, म.द. हातकणंगलेकर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
५. मराठी नाटक आणि रंगभूमी - संपा. विश्वनाथ शिंदे, हिमांशू स्मार्त, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
६. कथा : संकल्पना व स्वरूप - सुधा जोशी.
७. खेळ नाटकांचा -राजीव नाईक.
८. महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे यांची रोजनिशी-संपा. गो.मा. पवार, रणधीर शिंदे, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २०१६.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र दुसरे / SEM.II

अभ्यासपत्रिका क्र. ६.१

विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास

(Vishesh Sahityakrutincha Abhyas)

उद्दिष्टे :

१. लेखक अभ्यासपद्धतीचा उपयोग कसा करावा हे समजून घेणे.
२. लेखकाचे वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्व आणि लेखक व त्याचा समकाल समजून घेणे.
३. साहित्यकृतीतून लेखकाच्या समकालाचे प्रतिबिंब कशा प्रकारे प्रकट होते याचा अभ्यास करणे.
४. एकूण वाङ्मयीन परंपरेत लेखकाचे योगदान समजून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	जनाबाईंचे अभंग, सकल संत गाथा संपा. रा.चिं. ढेरे, वरदा प्रकाशन	१५	१
विभाग २ Module 2	मराठी गौळण वसंत स. जोशी, मेहता बुक सेलर्स	१५	१
विभाग ३ Module 3	आठवणींचे पक्षी प्र. ई. सोनकांबळे	१५	१
विभाग ४ Module 4	चाळेगत प्रवीण बांदेकर, शब्दालय प्रकाशन	१५	१

वरील साहित्यकृती शिकवताना लेखक अभ्यासपद्धतीचा उपयोग करणे आवश्यक आहे.

संदर्भ ग्रंथसूची

१. जनाबाईंचे निवडक अभंग - सुहासिनी इर्लेकर.

२. दलित कविता - म.सु. पाटील
३. दलित आत्मकथने - रमेश धोंगडे.
४. दलित स्वकथने - रमेश धोंगडे.
५. दलितांची आत्मकथने - वासुदेव मुलाटे.
६. दलित साहित्य वेदना व विद्रोह - भालचंद्र फडके.
७. मराठी कादंबरी नोंदी आणि निरीक्षणे - रंगनाथ पठारे.
८. कथात्म साहित्य - हरिश्चंद्र थोरात.
९. चाळेगत वरील लेख - नंदकुमार मोरे (मुक्त शब्द)
१०. मराठी कादंबरी : सार व विस्तार - महेंद्र कदम.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र दुसरे / SEM.II

अभ्यासपत्रिका क्र. ६.२

विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास

(Vishesh Sahityakrutincha Abhyas)

उद्दिष्टे :

१. लेखक अभ्यासपद्धतीचा उपयोग कसा करावा हे समजून घेणे.
२. लेखकाचे वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्व आणि लेखक व त्याचा समकाल समजून घेणे.
३. साहित्यकृतीतून लेखकाच्या समकालाचे प्रतिबिंब कशा प्रकारे प्रकट होते याचा अभ्यास करणे.
४. लेखकाच्या इतर साहित्यकृती विचारात घेऊन लेखकाच्या वाङ्मयीन जडणघडणीचा विचार करणे.
५. एकूण वाङ्मयीन परंपरेत लेखकाचे योगदान समजून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	पुन्हा तुकाराम संपा. दिलीप पुरुषोत्तम चित्रे, प्यॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.	१५	१
विभाग २ Module 2	सभासदांची बखर संपा. र.वि. हेरवाडकर, व्हिनस प्रकाशन, पुणे	१५	१
विभाग ३ Module 3	तुही यत्ता कंची नामदेव ढसाळ, अभिजात प्रकाश, मुंबई	१५	१
विभाग ४ Module 4	जीणं आमचं बेबी कांबळे, सुगाव प्रकाशन, पुणे	१५	१

वरील साहित्यकृती शिकवताना लेखक अभ्यासपद्धतीचा उपयोग करणे आवश्यक आहे.

संदर्भ ग्रंथसूची

१. तुकाराम - भालचंद्र नेमाडे
२. तुकाराम गाथा
३. तुकाराम दर्शन - सदानंद मोरे
४. तुकोबांच्या अभंगांची शैलीमीमांसा - दिलीप धोंडगे
५. तुकाराम : संघर्षाची अंतर्बाह्य रूपे - म.सु. पाटील
६. तुकोबांच्या अभंगांची चर्चा (भाग १ व २) - दिलीप धोंडगे
७. तुका म्हणे (भाग १ व २) - दिलीप धोंडगे
८. बखर वाङ्मय : उद्गम आणि विकास - बापूजी संकपाळ
९. बखर वाङ्मय - गं.ब. ग्रामोपाध्ये
१०. दलित कविता - म.सु. पाटील
११. दलित आत्मकथने - रमेश धोंडगे
१२. दलित स्वकथने - विमल भालेराव
१३. दलितांची आत्मकथने - वासुदेव मुलाटे
१४. दलित साहित्य वेदना व विद्रोह - भालचंद्र फडके
१५. मी भयंकराच्या दारात उभा आहे! - संपा. काळसेकर, प्रज्ञा दया पवार
१६. कथात्म साहित्य - हरिश्चंद्र थोरात

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र दुसरे / SEM.II

अभ्यासपत्रिका क्र. ७

आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (स्वातंत्र्योत्तर काळ २००० पर्यंत)

(Aadhunik Marahi Vangmayacha Itihas-Swatantryottar Kal 2000 Paryant)

उद्दिष्टे :

१. १९५०-२००० या काळातील महाराष्ट्रातील सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक जीवनाची पार्श्वभूमी समजून घेणे तसेच त्याचा साहित्यावरील आंतरसंबंध अभ्यासणे.
२. या काळातील विविध साहित्यप्रवाहांचा इतिहास अभ्यासताना त्या त्या प्रवाहातील वाङ्मयप्रकारांचे स्वरूप वैशिष्ट्ये अभ्यासणे.
३. मुख्य प्रवाहातील साहित्याबरोबरच इतर समांतर साहित्यप्रवाहांची वैशिष्ट्ये समजावून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	१९५०-२००० सामाजिक, सांस्कृतिक, राजकीय पार्श्वभूमी स्वातंत्र्योत्तर काळ, सामाजिक राजकीय परिवर्तन, नवविचार प्रवाह, वाङ्मयीन चळवळी	१५	१
विभाग २ Module 2	नवसाहित्य आणि महानगरीय साहित्य	१५	१
विभाग ३ Module 3	दलित, आदिवासी, ग्रामीण साहित्यप्रवाह	१५	१
विभाग ४ Module 4	स्त्रीवादी आणि इतर साहित्यप्रवाह बालसाहित्य, विज्ञानसाहित्य, लोकप्रिय साहित्य, ख्रिश्चन, मुस्लीम, सत्यशोधकीय, ललित मुक्तगद्य, समीक्षा	१५	१

वरील साहित्यकृती शिकवताना लेखक अभ्यासपद्धतीचा उपयोग करणे आवश्यक आहे.

संदर्भ ग्रंथसूची

१. मराठी साहित्य इतिहास आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन
२. मराठी वाङ्मयकोश - संपा. जया दडकर व इतर, भटकळ प्रकाशन
३. मराठी कादंबरी स्वातंत्र्योत्तर समाजशास्त्रीय समालोचन - रवींद्र ठाकूर
४. आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१९५०-२००) (खंड भाग १ ते ६) - संपा. रा.ग. जाधव, महाराष्ट्र साहित्य परिषद
५. निवडक वसंत पळशीकर - संपा. किशोर बेडकिहाळ, लोकवाङ्मयगृह
६. बदलता महाराष्ट्र : एन.डी. पाटील गौरवग्रंथ - संपा. भा.ल. भोळे, किशोर बेडकिहाळ
७. साहित्य आणि समाज, गो. मा. पवार गौरवग्रंथ - संपा. नागनाथ कोत्तापळे, प्रतिमा प्रकाशन
८. आधुनिक मराठी काव्यदर्शन - अक्षयकुमार काळे

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र दुसरे / SEM.II

अभ्यासपत्रिका क्र. ८.१

आंतरभारतीय साहित्याचा अभ्यास

(Aantarbhartiya Sahityacha Abhyas)

उद्दिष्टे :

१. भाषांतर प्रक्रियेला असणारे महत्त्व विद्यार्थ्यांच्या लक्षात आणून देणे.
२. वेगवेगळ्या भारतीय भाषांतील साहित्याचा परिचय करून घेणे.
३. वेगवेगळ्या भारतीय प्रांतातील जीवनदर्शन समजून घेणे.
४. भारतातील सांस्कृतिक व सामाजिक पर्यावरण अभ्यासणे.
५. मराठी भाषा व इतर भारतीय भाषा साहित्यातील साम्यभेद जाणणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	१. दोन ओळींच्या दरम्यान राजेश जोशी (हिंदी साहित्य) अनुवाद - बळवंत जेऊरकर	१५	१
विभाग २ Module 2	१. हिंदू?... महाजन - एन.शिवदास (कोकणी) मराठी अनुवाद - अ.अ. कुलकर्णी	१५	१
विभाग ३ Module 3	१. आंतरभारतीय साहित्याची अभिव्यक्तीपर वैशिष्ट्ये २. आंतरभारतीय साहित्याच्या भाषांतरणातील समस्या	१५	१
विभाग ४ Module 4	१. आंतरभारतीय साहित्याचे 'भारतीयत्व' अधोरेखित करण्यातील योगदान	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची

१. भाषांतरविद्या - संपा. रमेश वरखेडे
२. देशीवाण - चंद्रकांत बांदिवडेकर
३. भाषांतरमीमांसा - कल्याण काळे, अंजली सोमण
४. भाषांतर - सदा कऱ्हाडे
५. भाषासंवाद - अनिल गवळी आणि नंदकुमार मोरे
६. भारतीय संस्कृती - साने गुरुजी
७. भारतीय साहित्याची संकल्पना (चंद्रकांत बांदिवडेकर गौरवग्रंथ) - संपा. द. दि. पुंडे
८. मराठी लोकांची संस्कृती - इरावती कर्वे
९. मराठी अनुवाद ग्रंथसूची - डॉ. वीणा मुळे
१०. Stylistics of Literary Translation - Vilas Sarang
११. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - ना.गो. कालेलकर
१२. भाषा आणि संस्कृती - ना.गो. कालेलकर

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र दुसरे / SEM.II

अभ्यासपत्रिका क्र. ८.२

लोकसाहित्य व लोककला

(Loksahitya Va Lokkala)

उद्दिष्टे :

१. मराठी लोककथा, लोककला, लोकनाट्ये यांचा मराठी भाषेच्या संदर्भात परिचय करून घेणे.
२. मराठी साहित्यकृतींमधील लोककलांचा आविष्कार आणि प्रयोगरूप यांचा अभ्यास करणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	मराठी लोककला - लोकरंगभूमीचे विशेष १. लोकनृत्ये - विधीनाट्य, क्रीडानृत्य २. भक्ताची नृत्ये - गोंधळ, भारुड, दशावतार ३. क्रीडानृत्ये - मंगळागौर, नागपंचमी, लेझीम, गजीनृत्य	१५	१
विभाग २ Module 2	मराठी लोकनाट्य १. नाट्यात्मक विधी, मुंज, लग्न, काकडआरती, शेजारती २. धार्मिक व उपासना नाट्य - लळीत, जोगवा, कीर्तन, दंडार ३. रंजननाट्य - तमाशा, कळसुत्री बाहुल्या, बहुरूपी	१५	१
विभाग ३ Module 3	मराठी लोककथा १. लोककथांची भारतीय परंपरा २. मौखिककथा, दैवतकथा, प्राणिकथा, दंतकथा ३. लोककथेतील मूलघटक - रचनाबंध व कल्पनाबंध	१५	१

विभाग ४ Module 4	साहित्यकृतीतील लोककलांचा आविष्कार आणि प्रयोगरूपे १. गाढवाचं लग्न - दादू इंदुरीकर २. घाशिराम कोतवाल - विजय तेंडुलकर (* प्रस्तुत साहित्यकृतीत लोककलांचा प्रयोगरूपासाठी कसा उपयोग करून घेण्यात आला आहे एवढ्याच मर्यादित अभ्यास अपेक्षित आहे.)	१५	१
---------------------	--	----	---

संदर्भ ग्रंथसूची

१. लोकसाहित्याची रूपरेखा - दुर्गा भागवत
२. लोकसाहित्य : संकल्पना व स्वरूप - शरद व्यवहारे
३. लोकसाहित्य विचार - अनिल सहस्रबुद्धे
४. लोकसाहित्य : एक स्वतंत्र अभ्यासक्षेत्र - गंगाधर मोरजे
५. लोकसाहित्य आणि लोकसंस्कृती - सरोजिनी बाबर
६. मराठी लावणी वाङ्मय - गंगाधर मोरजे
७. लोकसंस्कृतीची क्षितीजे- रा.चिं. ढेरे
८. लोकप्रतिमा आणि लोकतत्त्वे - मधुकर वाकोडे
९. लोकसंस्कृतीचा अंतःप्रवाह - शरद व्यवहारे
१०. शोधयात्रा रंगभूमीची - विश्वनाथ शिंदे
११. मायवाटेचा मागोवा - तारा भवाळकर
१२. आंबेडकरी जलसे - भगवान ठाकूर
१३. सत्यशोधकी जलसे - संभाजी खराट
१४. धर्म आणि लोकसाहित्य - दुर्गा भागवत
१५. पुराणकथा आणि वास्तवता - डी.डी. कोसंबी
१६. लोकरंगभूमी - प्रभाकर मांडे
१७. लोकसाहित्याचा शब्दकोश - सरोजिनी बाबर
१८. मराठी लोकनाट्य : तमाशा - नामदेव व्हटकर
१९. अनुबंध - तारा परांजपे

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र दुसरे / SEM.II

अभ्यासपत्रिका क्र. ८.३

आधुनिक भाषाविज्ञान

(Aadhunik Bhashavidnyan)

उद्दिष्टे :

१. वाक्यविचाराचे स्वरूप मराठी भाषेच्या संदर्भात विचारात घेणे.
२. मराठी भाषेच्या उत्पत्तीच्या संदर्भात भाषाकुलाची संकल्पना अभ्यासणे.
३. मराठीच्या बोलींचा प्रमाण मराठीशी असणारा संबंध अभ्यासणे.
४. मराठीवरील अन्य भाषांचा प्रभाव तपासणे.
५. मराठीतील व्याकरणाचा प्रयोग आणि विभक्तीच्या संदर्भात विचार करणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	वाक्यविचार १. वाक्यविन्यास - शब्दबंध, उपवाक्य, वाक्य : तीन रचना - प्रथमोपस्थित घटक कार्यात्मक प्रयोग : कर्ता-कर्म-क्रियापद २. अर्थविन्यास - अर्थाचे स्वरूप व व्याख्या, अर्थाचे प्रकार, अर्थक्षेत्र संकल्पना	१५	१
विभाग २ Module 2	भाषाकुलाची संकल्पना व मराठी भाषा १. भाषाकुलाची संकल्पना २. भाषांचे वर्गीकरण आणि जगातील प्रमुख भाषाकुले ३. इंडो-युरोपियन भाषाकुल ४. आर्यभारतीय भाषाकुल ५. अंतर्वर्तुळ आणि बहिर्वर्तुळ सिद्धान्त आणि मराठी भाषा	१५	१
विभाग ३ Module 3	मराठी : प्रमाण भाषा आणि बोली	१५	१

	१. भाषाविज्ञान आणि बोली-भूगोल २. पिजिन आणि क्रिऑल भाषा संकल्पना ३. बोली निर्मितीची कारणे ४. प्रमुख बोलींचा अभ्यास - १) कोकणी २) अहिराणी, ३) वन्हाडी		
विभाग ४ Module 4	अ) मराठीवरील अन्य भाषांचा परिणाम १. भाषिक संक्रमण २. आदान-प्रदान : स्वरूप व कारणे ३. मराठीवरील द्राविडी, फार्शी, इंग्रजी व हिंदी भाषांचा प्रभाव ब) मराठी व्याकरण १. मराठीची प्रयोगव्यवस्था २. मराठीची विभक्तिव्यवस्था	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची

१. मराठीचे भाषाशास्त्र - श्री. न. गर्जेद्रगडकर
२. मराठी भाषा उद्गम आणि विकास - शं.गो. तुळपुळे
३. यादवकालीन मराठी भाषा - शं.गो. तुळपुळे
४. भाषा आणि संस्कृती - ना.गो. कालेलकर
५. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - ना. गो. कालेलकर
६. भाषाविचार आणि मराठी भाषा - गं.ब. ग्रामोपाध्ये
७. ऐतिहासिक भाषाशास्त्र - रं.रा. गोसावी
८. शास्त्रीय मराठी व्याकरण - मो. के. दामले
९. मराठीचे व्याकरण - लीला गोविलकर
१०. नागपुरी बोली : भाषाशास्त्रीय अभ्यास - वसंत कृ. वन्हाडपांडे
११. मराठी व्याकरणाचा इतिहास - श्री.कृ. अर्जुनवाडकर
१२. आधुनिक मराठीचे उच्चतर व्याकरण - म.पां. सबनीस
१३. मराठीचे व्याकरण - राजशेखर हिरेमठ

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र दुसरे / SEM.II

अभ्यासपत्रिका क्र. ८.४

सर्जनशील लेखनाचे स्वरूप

(Sarjanshil Lekhanache Swarup)

उद्दिष्टे :

१. सर्जनशील लेखनातून विचार, भाव-भावना आणि गोष्टी मांडण्याचा सराव करणे.
२. सर्जनशील लेखनासाठी वातावरण निर्मिती, कथानक, पात्रांचा विकास आणि भाषेचा वापर कसा करावा याबद्दलची तंत्रे अवगत करणे.
३. विविध प्रकाराचे साहित्यप्रकार हाताळण्याचा सराव करणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	१. कथानकाचे विविध प्रकार २. कथानकातून अनुभवाची मांडांमांड ३. एखादी घटना वा प्रसंग घेऊन त्याचे कथन करण्याचा सराव	१५	१
विभाग २ Module 2	१. नाट्यनिर्मितीच्या विविध तऱ्हा २. नाट्यनिर्मिती कशी होते? ३. अनुभवलेल्या एखाद्या प्रसंगावर नाट्यमयरीत्या लिहिण्याचा सराव	१५	१
विभाग ३ Module 3	१. कवितेचे प्रकार २. कविता कशी आकारास येते? ३. भावलेल्या एखाद्या अनुभवावर कविता लिहिण्याचा सराव	१५	१
विभाग ४ Module 4	१. सर्जनशील लेखन करताना आलेल्या अडचणी, भेडसावणारी आव्हाने याविषयी चर्चा	१५	१

संदर्भ ग्रंथसूची

१. साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया - डॉ. आनंद यादव
२. सोळा भाषणे - भालचंद्र नेमाडे
३. निवडक मुलाखती - भालचंद्र नेमाडे
४. चित्र आणि चरित्रे - व्यंकटेश माडगूळकर
५. श्री.ना. पेंडसे : माणूस आणि लेखक - एक मित्र
६. जी.ए. ची निवडक पत्रे - संपा. म. द. हातकणंगलेकर
७. सर्जनशोध आणि लिहिता लेखक - विलास सारंग
८. साहित्यिक गप्पा - जयवंत दळवी
९. वाङ्मयप्रकार स्वरूप आणि संकल्पना - संपा. आनंद वास्कर
१०. यात्रा अंतर्यात्रा - वसंत आबाजी डहाके
११. वाचणाऱ्यांची रोजनिशी - सतीश काळसेकर
१२. *Becoming a writer* - Dorotheo Brande, New York, Tarher, 1981
१३. *On Writing short stories* - Tom Bailey, Oxford, 2000
१४. *Aspects of the Novel* - E.M. Forster, London, 1927
१५. *Studying Plays* - Mick Wallis and Simon Shepherd, Bloomsbury Academies, 2010

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 50

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	०५
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५
३	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडवणे)	३०

* खालील कोणत्याही साहित्यप्रकारावर स्वतःचे लेखन प्रकल्प म्हणून सादर करण्यात यावे व त्यास ५० पैकी गुण देण्यात यावेत.

१. कथा (किमान ४)
२. कविता (किमान २०)
३. एकांकिका किंवा दीर्घांक (किमान १)
४. कादंबरी (किमान १ साधारणपणे १०० पृष्ठे)

या अभ्यासपत्रिकेसाठी अंतर्गत मूल्यमापनासाठी वेगळे गुण राखून ठेवण्यात आलेले नाहीत.

५० गुणांची लेखी परीक्षा आणि ५० गुणांचा लेखन प्रकल्प अशी ही १०० गुणांची अभ्यासपत्रिका असेल.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

June 2022 onwards

Board of Studies in MARATHI

C. B. C. S. with M.E. & M. E. in accordance with N.E.P. - 2020

सत्र दुसरे / SEM.II

अभ्यासपत्रिका क्र. ८.५

भाषांतर मीमांसा

(Bhashantar Mimansa)

उद्दिष्टे :

१. मराठीतील भाषांतरमीमांसेचे स्वरूप पाहणे.
२. भाषांतरविचाराचे महत्त्व समजून घेणे.
३. प्रेमचंद यांच्या कथांच्या निवडक मराठी अनुवादाची चिकित्सा करणे.
४. प्रत्यक्ष विद्यार्थ्यांनी हिंदी कथांचे भाषांतर करणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	मराठीतील भाषांतरविषयक विचार व वाटचाल वि.का. राजवाडे, विष्णुशास्त्री चिपळूणकर, श्री. म. माटे, श्री. व्यं. केतकर, भालचंद्र नेमाडे, चंद्रकांत पाटील	१५	१
विभाग २ Module 2	प्रेमचंदांच्या कथांचा मराठीतील अनुवाद प्रेमचंदांचे मराठीतील निवडक अनुवाद - आनंदराव जोशी, यदुनाथ थत्ते, र.वा. बिवलकर, संजीवनी बोकील, दिनकर साक्रीकर, बाबा भांड, विशाल तायडे	१५	१
विभाग ३ Module 3	अनुवाद कथांची चिकित्सा मराठीतील प्रेमचंदांच्या कथांचे अनुवाद - आशय व रूपदृष्ट्या चिकित्सा	१५	१
विभाग ४ Module 4	प्रत्यक्ष भाषांतरासाठी साहित्यकृती कोणत्याही भाषांतील २ कथांचे प्रत्यक्ष भाषांतर करून घेणे	१५	१

१. निवडक प्रेमचंद - दिनकर साक्रीकर, नॅशनल बुक ट्रस्ट ऑफ इंडिया
२. प्रेमचंद यांच्या निवडक गोष्टी - बाबा भांड, साहित्य अकादमी

३. प्रेमचंद यांच्या श्रेष्ठ कथा - विशाल तायडे, साकेत प्रकाशन

संदर्भ ग्रंथसूची

१. भाषांतरमीमांसा - संपा. अंजली सोमण, कल्याण काळे
२. पुन्हा तुकाराम - दिलीप चित्रे
३. भाषांतर आणि भाषा - विलास सारंग
४. साहित्याची भाषा - विलास सारंग
५. देशीवाण - चंद्रकांत बांदिवडेकर
६. भाषांतरप्रसंग - निशिकांत ठकार
७. साहित्यगंगा प्रवाह आणि घाट - निशिकांत मिरजकर
८. समकालीन हिंदी कथा - निशिकांत ठकार
९. साहित्य का हिन्दी : मराठी अनुबंध - निशिकांत ठकार
१०. मराठी साहित्य हिन्दी संदर्भ - चंद्रकांत पाटील
११. समकालीन हिंदी कविता - चंद्रकांत पाटील
१२. निवडक प्रेमचंद - दिनकर साक्रीकर
१३. प्रेमचंद और भारतीय समाज - नामवरसिंह
१४. प्रेमचंद विगत महत्ता और वर्तमान अर्थवत्ता - मुरलीमनोहर प्रसाद सिंग

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. ९

समाजभाषाविज्ञान

(Smajbhashavidnyan)

उद्दिष्ट्ये :

१. समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप समजून घेणे.
२. समाजभाषाविज्ञानातील विविध सिद्धांत, संकल्पनांचा परिचय करून घेणे.
३. समाज, संस्कृती आणि भाषा यामधील परस्पर संबंध समजून घेणे.
४. समाजभाषाविज्ञानाची व्याप्ती समजून घेणे.
५. भाषाव्यवहाराची विविधता समजून घेता येईल.
६. भाषासंपर्काचे स्वरूप अभ्यासता येईल.
७. भाषिक नियोजन म्हणजे काय ते समजून घेता येईल.
८. बहुभाषिक देशांतील भाषिक प्रश्नांचा परिचय होईल.
९. भाषिक नियोजनाची उद्दिष्ट्ये जाणून घेता येतील.
१०. भाषाशिक्षणाचे स्वरूप आणि भाषाशिक्षणाच्या विविध बाजूंचा अभ्यास करता येईल.
११. मराठीच्या विविध बोलींचा समाजभाषावैज्ञानिक विचार करता येईल.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप आणि व्याप्ती समाजभाषाविज्ञान म्हणजे काय?, भाषेचा समाजसापेक्ष अभ्यास, समाजभाषाविज्ञान या स्वतंत्र अभ्यासशाखेचा उदय, पायाभूत संकल्पना	१५	१
विभाग २ Module 2	भाषा, समाज आणि संस्कृती भाषा : सामाजिक संस्था, समाज, भाषा आणि संस्कृतीच्या सहसंबंधाचा विचार	१५	१

विभाग ३ Module 3	समाजभाषाविज्ञान : परिक्षेत्रे भाषिक भांडार, लघुक्षेत्र, भाषिक प्रभावक्षेत्र, द्वैभाषिकता, बहुभाषिकता, भाषामिश्रण, भाषाबदल, भाषानिषिद्धता, भाषाशुद्धी, लिंगभाषा इत्यादी.	१५	१
विभाग ४ Module 4	भाषा : समाज गट आणि विविधता एका समाजातील लहान मुले, युवक, तरुण, स्त्री, पुरुष, कामगार, विद्यार्थी असे अनेक गट आणि या गटांमधील भाषिक विविधता.	१५	

संदर्भग्रंथ

२२. भाषा आणि संस्कृती -ना. गो. कालेकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६२.
२३. भाषा : इतिहास आणि भूगोल -कालेकर, ना. गो., मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६४.
२४. मराठी शब्दसमीक्षा -मु. श्री. कानडे,सन पब्लिकेशन, पुणे, १९८९.
२५. निवडक भाषा आणि जीवन-कल्याण काळे आणि मृणालिनी शहा,(संपा.) मेहता पब्लिकेशन,पुणे, १९९८.
२६. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार - अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्यपरिषद, औरंगाबाद, १९७०.
२७. मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार -अशोक केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९६.
२८. वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार -अशोक केळकर, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, १९३८.
२९. मराठी भाषेचे मूळ -विश्वनाथ खैरे,संमत प्रकाशन, पुणे, १९७९.
३०. द्रविड महाराष्ट्र -विश्वनाथ खैरे, साधना प्रकाशन, पुणे, १९७६.
३१. भाषाव्यवहार व भाषाशिक्षण -सुरेन्द्र ग्रामोपाध्ये,(संपा.)कासेगाव एज्युकेशन सोसायटी, कासेगाव, २००६.
३२. अभिनव भाषाविज्ञान -गं. ना. जोगळेकर, सुविचार प्रकाशन मंडळ, पुणे, १९८७.
३३. मराठी भाषेचा इतिहास -गं. ना. जोगळेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २००५.
३४. सामाजिक भाषाविज्ञान - प्रभाकर जोशी, आणि चारुता गोखले, (संपा.), निराली प्रकाशन, पुणे, १९९९.
३५. सामाजिक भाषाविज्ञान -रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००६.
३६. साहित्याची भाषा -भालचंद्रनेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९८९.
३७. सामाजिक भाषाविज्ञान : कक्षा आणि अभ्यास-जयश्री पाटणकर, संदर्भ प्रकाशन, नाशिक, २००५.
३८. ग्रांथिक मराठी भाषा आणि कोकणी बोली -अ. का. प्रियोळकर, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९६६.
३९. भयंकर सुंदर मराठी भाषा -द. दि.पुंडे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००४.
४०. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन -मिलिंद मालशे,लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, १९९८.
४१. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक -मालशे-इनामदार-सोमण (संपा.),संजय प्रकाशन, पुणे, १९८२.
४२. वृद्धी : भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन-दिनेश द. माहुलकर,राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई- २०००.
४३. समाजभाषाविज्ञान आणि मराठी कादंबरी -नंदकुमार मोरे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१२.
४४. भाषाविवेक, मंगेश विठ्ठल राज्याध्यक्ष -श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९९७.

४५. भाषा : स्वरूप, सामर्थ्य व सौंदर्य-वामन केशवलेले, राजहंस प्रकाशन, २००५.
४६. समाजभाषाविज्ञान प्रमुख संकल्पना -रमेश वरखेडे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २००३.
४७. संज्ञापनविद्या आणि ललितकला -रमेश नारायण वरखेडे, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक, २००३.
४८. आदिवासी लोककथा : संकल्पना आणि स्वरूप - दीपककुमार वळवी, स्वच्छंद प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१५.
४९. नागपुरी बोली भाषाशास्त्रीय अभ्यास -वसंत कृष्णा वऱ्हाडपांडे, इंदिरा प्रकाशन, नागपूर, १९७२.
५०. समाजशास्त्रातील मूलभूत संकल्पना - सर्जेराव साळुंखे, मेहता पब्लिकेशन, पुणे, १९९६.
५१. Sociolinguistics, Cambridge - Hudson R. H. Cambridge University Press, 1980.
५२. Novelists on the Novel By Mirian Iltott - Clara Reeve, Rutledge and Kegan Paul-London, 1975.
५३. The Influence of English on Marathi -Bhalchandra Nemade, (Republished) Popular Prakashan Pvt. Ltd.
५४. समाज भाषा विज्ञान की भूमिक -तेजपाल चौधरी, पंचशील प्रकाशन, जयपूर, १९९५.
५५. भाषा-विज्ञान -भोलानाथ तिवारी, किताब महल, इलाहाबाद, १९७५.
५६. सामाजिक भाषाविज्ञान -कविता रस्तगी, सुलभ प्रकाशन, लखनऊ, २०००.
५७. भाषा आणि जीवन - प्र. ना. परांजपे, (संपा.) महाराष्ट्र अभ्यास परिषद. (नियतकालिक), पुणे.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १०.१

वाङ्मयीन संस्कृती

(Vangyamayin Sanskruti)

उद्दिष्टे :

१. वाङ्मयीन संस्कृती ही संकल्पना समजून घेणे.
२. समाज आणि संस्कृती यातील अनुबंध लक्षात घेणे.
३. मौखिक आणि लिखित परंपरेत वाङ्मयीन परंपरेला संघटित करणाऱ्या घटकांचा विचार करणे.
४. वाङ्मयीन संस्कृतीचे स्वरूप तपासणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	‘संस्कृती’ संकल्पना स्वरूप संस्कृती व्याख्या संस्कृती संकल्पना, संस्कृतीचे स्वरूप	१५	१
विभाग २ Module 2	समाज, संस्कृती आणि वाङ्मय यांच्यातील अनुबंध समाज संस्कृती अनुबंध, समाज संस्कृती आणि वाङ्मय यांच्यातील अनुबंध	१५	१
विभाग ३ Module 3	वाङ्मयीन संस्कृतीचे घटक (पारंपरिक) मौखिक परंपरा आणि हस्तलिखिते, कथन, पठण आणि श्रवण, सादरीकरण (तमाशा, लळीत, भारुड इ.) प्रेक्षक, श्रोता, निरूपण, कीर्तन, हरदासी परंपरा, वाङ्मयाला धर्म- पंथ आणि राजाश्रय.	१५	१
विभाग ४ Module 4	वाङ्मयीन संस्कृतीचे घटक (आधुनिक) मुद्रणयुग, नियतकालिके, वृत्तपत्रे, पुस्तके, लेखक, प्रकाशक, वाचक, वितरण, समीक्षा, अभिरुची, वाङ्मयीन संस्था, महामंडळे, संमेलने, पुरस्कार, शाळा- महाविद्यालये-विद्यापीठे, इ. माध्यमे	१५	१

संदर्भ

१. प्रबोधनाच्या पाऊलखुणा- गं. बा. सरदार, (संपा.), निर्मलकुमार फडकुले, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
२. वाङ्मयीन संस्कृती- सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन गृह, पुणे, २०१२.
३. मराठी वाङ्मयाभिरुचीचे विहंगमावलोकन-रा. श्री. जोग, पुणे विद्यापीठ, कै. न.चि. केळकर स्मारक व्याख्यानमाला, ऑक्टो. १९५९.
४. अभिरुची : ग्रामीण आणि नागर - गो. म. कुलकर्णी, प्रकाशक प्र.ल. करंबळेकर, १९७६.
५. साहित्यमूल्ये व अभिरुची- गो. मा. पवार, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९४.
६. 'साहित्य आणि समाज'- गो. मा. पवार गौरवग्रंथ,संपा. नागनाथ कोत्तापल्ले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २००७.
७. मराठी साहित्य : इतिहास आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
८. साहित्य संमेलनाच्या मांडवाखालून - कौतिकराव ठाले पाटील, शब्द पब्लिकेशन, पुणे.
९. एका स्वागताध्यक्षाची डायरी -उत्तम कांबळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१०. एका संमेलनाध्यक्षाची डायरी - उत्तम कांबळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
११. शतकांची विचारशैली खंड १ ते ४- रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा.लि. पुणे.
१२. मराठी भाषिक आणि वाङ्मयीन संस्कृती- कौतिकराव ठाले पाटील, शब्द पब्लिकेशन, पुणे.
१३. वाचनाच्याची रोजनिशी - सतीश काळसेकर, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१४. अ. भा. साहित्य संमेलनाच्या स्मरणिका -
१५. आदिवासी साहित्य आणि संस्कृती -भुजंग मेश्राम (प्रफुल्ल शिलेदार), लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१६. झाडाझडती अर्थात प्रसारमाध्यमांची - जयदेव डोळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१७. लोकसाहित्य जीवन आणि संस्कृती : (डॉ. विश्वनाथ शिंदे गौरवग्रंथ) - महेश खरात, गजानन अपिने, (संपा.), सायन प्रकाशन, पुणे. २०१७.
१८. मराठी साहित्य अवकाशातील संदर्भ(प्राचार्य डॉ. प्रकाश कुंभार गौरवग्रंथ)- संपा. मोहन पाटील, प्रारूप पब्लिकेशन, कोल्हापूर २०१८.
१९. शाहीर यादवाचे पोवाडे - (संपा.) रघुनाथ केंगार, दत्ता कांबळे, शाहीर आत्माराम यादव गौरव समिती, कराड, १९९७.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

ँम.ँ.डल २ / Class M.A.II
 अभुडलसकुरड / Syllabus
Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System
June 2018 onwards
 सतुर तीन /SEM.III
 अभुडलसडतुरलकल कुर. १०.२
 डुरडलव अभुडलस
(Prabhav Abhyas)

उदुडलषुकुतुडे :

- १) डुरडलव अभुडलसलकुी संकलुडनल सडकुन डेणे.
- २) 'डुरडलव' आणल 'अनुकरण' डुलंतुल अनुडुंध सडकुन डेणे.
- ३) कलललनुसुड नलरुडलण ङललेलुडल रलकुकीड, वलडुडुडुीन आणल सलसुकुतलक सतुतलकुेंदुरलंकल सलहलतुडलवर कसल डुरडलव डडतुु हे लकुशलत डेणे.

वलडुडलग Module	घकुक Topic	अधुडलडन तलसलकल Teaching Hours	शुरेडुलंक Credit
वलडुडलग १ कुेवुीशुरलश १	डुरडलव अभुडलसलकुी संकलुडनल, सुवरुड व वुडलसुी डुरडलव डुहणकुे कलड, सुवरुड वुैशलषुकुतुडे, आशलडसुूतुरे, आवलषुकुलररीती, ततुवङुलन, कुीवनदृषुी, डुूलुडे डुलंकुडल दृषुकुलनलतुन हुुणलरल डुरडलवलकुल अभुडलस	१ॡ	१
वलडुडलग २ कुेवुीशुरलश २	'डुरडलव' आणल 'अनुकरण' सलडुडुडेद 'डुरडलव' संकलुडनल - सुडषुीकरण 'अनुकरण' संकलुडनल - सुडषुीकरण दुुनहुी संकलुडनलतुल सलडुडु आणल डेद	१ॡ	१
वलडुडलग ३ कुेवुीशुरलश ३	डुरडलवलकुी कलरणे व डुीडलंसल रलकुकीड, सलडलङुकल, सलसुकुतलक वुडुकुतुडतुव, कललकुूती, अडलरुकुी ङलतुडलदुीकुी वलवलध कलरणे व तुडुलंकुी डुीडलंसल	१ॡ	१
वलडुडलग ॡ कुेवुीशुरलश ॡ	डुरडलव आणल सतुतलसंडुंध रलकुकीड रलकुवती, वलडुडुडुीन व सलसुकुतलक सतुतलकुेंदुरे डुलंकल डुरडलवलशुी असणलरल संडुंध	१ॡ	१

संदरुथ -

- १) वाङ्मयीन संस्कृती - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन गृह, पुणे.
- २) तौलनिक साहित्य - वसंत बापट, मौज प्रकाशन गृह, पुणे १९८१.
- ३) ब्रिटीश बॉम्बे आणि पोर्तुगीज गोव्यातील वाङ्मय - आनंद पाटील, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई.
- ४) मराठी नाटकांवरील इंग्रजी प्रभाव - आनंद पाटील, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
- ५) शेक्सपिअर : जीवन आणि साहित्य - के. रं. शिरवाडकर, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
- ६) तौलनिक साहित्य : दिशा आणि तत्त्वे - (संपा.) चंद्रशेखर जहागिरदार, सौरभ प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९२.
- ७) शोध शेक्सपिअरचा - वि.वा.शिरवाडकर, सुपर्ण प्रकाशन, पुणे १९८३.
- ८) इब्सेन - अनिरुद्ध कुलकर्णी, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
- ९) सिसिफस आणि बेलाक्वा - विलास सारंग, प्रास प्रकाशन, मुंबई १९८२.
- 10) The Influence of English on Marathi - Bhalchandra Nemade, Rajhauns Vitaran, Pune, 2002.
- ११) टीकास्वयंवर - भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.
- १२) अपूर्ण क्रांती - रा.भा.पाटणकर, मौज प्रकाशन, पुणे
- १३) ओवी ते लावणी - श्री.रं.कुलकर्णी, प्रकाशक डॉ.र.ना.वरखेडे, धुळे प्र.आ.१९९२
- १४) मराठी गद्याचा इंग्रजी अवतार- द.वा.पोतदार, व्हिनस प्रकाशन, पुणे.
- १५) एकोणिसाव्या शतकातील मराठी गद्य (खंड १ व २) - भा.ल.भोळे, साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली.
- १६) विसाव्या शतकातील मराठी गद्य (खंड १ व २) - भा.ल.भोळे, साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली.
- १७) गेल्या अर्धशतकातील मराठी कादंबरी - (संपा.) विलास खोले, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई,
- १८) रहिमतपूरकरांची निबंधमाला - गो.पु.देशपांडे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई,
- 19) Bringing modernity home - Prachi Gurjarpadhye, Indian Institute of Advanced Study, 2014.
- २०) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (खंड ४, ५, ६) - मराठी साहित्य परिषद, पुणे.
- २१) सार्वजनिक सत्यधर्म - (संपा.) अरुण शिंदे, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०११.
- २२) सत्यशोधकांचा शेतकरी विषयक विचार - (संपा.), अरुण शिंदे, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. ११

समीक्षा सिद्धांत आणि उपयोजन

(Samiksha Sidhant Ani Upayojan)

उद्दिष्ट्ये :

- १) उपयोजित समीक्षेतील काही समीक्षेचे स्वरूप माहिती करून घेणे.
- २) समाजशास्त्रीय व आदिबंधात्मक समीक्षा या समीक्षाप्रवाहांचा विचार करणे.
- ३) प्रत्यक्ष उपयोजित समीक्षेचे उपयोजन म्हणून निवडक साहित्यकृतींचा विचार करणे.

विभाग Module	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ चेर्वीश्रश १	उपयोजित समीक्षेचे स्वरूप ■ साहित्यसमीक्षेचे स्वरूप-आधुनिकता आणि समीक्षाप्रवाह ■ उपयोजित समीक्षेचे प्रकार-मानसशास्त्रीय, आदिबंधात्मक समाजशास्त्रीय मार्क्सवादी, रुपवादी, संहितालक्षी	१५	१
विभाग २ चेर्वीश्रश २	समाजशास्त्रीय समीक्षा ■ समाजशास्त्रीय समीक्षा-एकोणिसावे शतक, हिप्पोलिन तेनची त्रिसूत्रे ■ मराठीतील समाजशास्त्रीय समीक्षा स्वरूप ■ उपयोजित साहित्यकृती-धूळमाती (कादंबरी)-कृष्णात खोत	१५	१
विभाग ३ चेर्वीश्रश ३	आदिबंधात्मक समीक्षा ■ आदिबंधात्मक समीक्षा-मानसशास्त्र आणि आदिबंध-सिगमंड फ्रॉइड, सी.जे. युंग ■ मराठीतील आदिबंधात्मक समीक्षा ■ उपयोजित साहित्यकृती-मातीचे पाय (काव्यसंग्रह) रमेश इंगळे	१५	१

विभाग ४ चेवींश्र ४	मार्क्सवादी समीक्षा ■ मार्क्सवादी साहित्यविचार, पाया आणि इमला ■ मराठीतील मार्क्सवादी समीक्षा ■ उपयोजित साहित्यकृती-<i>अवकाळी पावसादरम्यानची गोष्ट</i> (कादंबरी) आनंद विंगकर	१५	१
-----------------------	--	----	---

संदर्भ -

- १) आधुनिक समीक्षा सिद्धांत - मिलिंद मालशे, अशोक जोशी, मौज प्रकाशन, मुंबई आ. २, २०१३.
- २) साहित्यसिद्धांत - अनु. स.ग. मालशे.
- ३) साहित्यशास्त्र स्वरूप आणि समस्या - वसंत पाटणकर, पद्मगंगा प्रकाशन, पुणे, आ. १, २०१५.
- ४) साहित्याचे संदर्भ - हरिश्चंद्र थोरात, मौज मुंबई, आ. १, २००५.
- ५) सौंदर्यमीमांसा - रा.भा. पाटणकर, कॉन्टिनेंटल पुणे, आ. २, २००६.
- ६) कविता आणि प्रतिमा - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन, मुंबई.
- ७) वाङ्मयीन वाद : संकल्पना व स्वरूप - संपा. सीताराम रायकर व इतर, मेहता प्रकाशन, आ. १, १९९०.
- ८) नवसमीक्षा : काही प्रवाह - गो.म. कुलकर्णी, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९८२.
- ९) समीक्षामीमांसा- गंगाधर गाडगीळ.
- १०) साहित्य आणि समाज - गो.मा. पवार गौरवग्रंथ, संपा. नागनाथ कोतापळे, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, आ. १, २००७.
- ११) साहित्य समाज आणि संस्कृती - दिगंबर पाध्ये, लोवाङ्मय ग्रह, आ. २.
- १२) साहित्याचा अन्वयार्थ - नागनाथ कोतापळे, मेहता प्रकाशन, आ. १.
- १३) आदिबंधात्मक समीक्षा - म.सु. पाटील, निहारा प्रकाशन.
- १४) साठोत्तरी मराठी कविता - म.सु. पाटील, लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई.
- १५) साठोत्तरी मराठी कविता - केशव सट्टे, संपा. लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई.
- १६) अवकाळी पावसाच्या निमित्ताने - संपा. सतीश कामत, लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई.
- १७) मार्क्सवादी साहित्यविचार - के.रं. शिरवाडकर, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे, १९८०.
- १८) समकालीन मराठी साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा - दत्ता पाटील, नीलेश शेळके (संपा.) अक्षरदालन, कोल्हापूर, २०१८.

- १९) समीक्षापद्धती : सिद्धांत आणि उपयोजन - रवींद्र ठाकूर व नंदकुमार मोरे, पद्मगंगा प्रकाशन, पुणे, २०११.
- २०) मराठी कादंबरीची उपयोजित समीक्षा - गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१४.
- २१) मराठी कादंबरी : तत्त्व आणि सिद्धांत - गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१३.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM. III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.१

संस्कृती अभ्यास

(Sanskriti Abhyas)

उद्दिष्टे

१. संस्कृती अभ्यास या ज्ञानशाखेची ओळख करून घेणे.
२. बदलत्या सामाजिक आणि राजकीय संदर्भात साहित्य संस्कृती यांच्या संबंधाचा अभ्यास करणे.
३. आंतरविद्याशाखीय अभ्यास पद्धतीची ओळख करून घेणे.
४. साहित्य आणि इतर अभिव्यक्तिरूपांच्या परस्पर संबंधांचा संस्कृती अभ्यासावरील प्रभाव अभ्यासणे.

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	संस्कृती अभ्यास: संकल्पना आणि स्वरूप ■ संस्कृती संकल्पना व्याप्ती व संस्कृतीचे घटक ■ संस्कृती-उपसंस्कृती (होगर्ट व हॉल)	१५	१
विभाग २ Module 2	संस्कृती अभ्यास : समाज आणि इतिहास ■ संस्कृती अभ्यास संकल्पनेचा मागोवा ■ मराठी, भारतीय, जागतिक ■ संस्कृती आणि साहित्य अंतःसंबंध ■ संस्कृती अभ्यासाचे महत्त्व ■ संस्कृती अभ्यास आंतरविद्याशाखीय दृष्टी - पुरातत्त्व-लोककला-कला, मानव्यविद्या	१५	१
विभाग ३ Module 3	संस्कृती, समाज, प्रभुत्वसंबंध ■ संस्कृती अभ्यासाच्या दिशा ■ प्रभुत्वसंबंध सापेक्षता आणि संस्कृती ■ महाराष्ट्रातील संस्कृतिप्रवाह जातसमूह- स्त्रिया, दलित, वंचित, आदिवासी आणि साहित्य	१५	१

विभाग ४ Module 4	संस्कृतिअभ्यास राजकीय परिप्रेक्ष्य ■ संस्कृती, इतिहास आणि राजकारण ■ राजकीय वसाहतवाद व समाजांतर्गत सांस्कृतिक वर्चस्ववाद ■ आधुनिक: देशीवाद आणि आधुनिकोत्तर वाद	१५	१
---------------------	--	----	---

संदर्भ:

१. मराठी लोकांची संस्कृती - इरावती कर्वे, देशमुख अँड कंपनी, १९५१.
२. आधुनिक मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - गो. म. कुलकर्णी, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९४.
३. प्राचीन भारत की संस्कृति और सभ्यता - राजकमल प्रकाशन, दिल्ली, १९९३.
४. पुराणकथा आणि वास्तवता - दामोदर कोसंबी, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, १९९८.
५. वाङ्मय प्रकाराची संकल्पना - चंद्रशेखर जहागिरदार, समाविष्ट वाङ्मयाचे अध्यापन, (संपा.) द. दि. पुंडे, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९४.
६. वाङ्मयीन संस्कृती - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन, मुंबई, २०१२.
७. मराठी साहित्य, समाज आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई-२००६.
८. जीर्णोद्धार - श्री. मा. भावे, लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई.
९. स्मृतिभ्रंशानंतर - गणेश देवी, अनु. म. सु. पाटील, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे-२००९.
१०. मूल्यभानाची सामग्री - हरिश्चंद्र थोरात, शब्द प्रकाशन मुंबई, २०१६.
११. आदिवासी लोककथा : संकल्पना आणि स्वरूप - दीपककुमार वळवी, स्वच्छंद प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१५.
१२. मराठी आदिवासी साहित्य - प्रा.डॉ. अमर कांबळे, निर्मिती प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१७.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM. III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.२

तौलनिक साहित्याभ्यास

(Toulanik Sahityabhyas)

उद्दिष्टे

१. तौलनिक साहित्याभ्यासाची संकल्पना व स्वरूप समजावून घेणे.
२. विश्वसाहित्य, राष्ट्रीय साहित्य व सर्वसाधारण साहित्य या संकल्पनांचे परस्परसंबंध अभ्यासणे.
३. भारतीय साहित्याबाबतचे विविध दृष्टिकोन अभ्यासणे.
४. साहित्याचे वर्गीकरण व साहित्यातील वाद-संप्रदाय यांचा अभ्यास करणे.

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	तौलनिक साहित्याभ्यास : संकल्पना व स्वरूप ■ तौलनिक साहित्याभ्यासाच्या उदयाची पार्श्वभूमी ■ तुलनेची संकल्पना ■ मिश्रलेख तुलनेविषयी तीन सिद्धांत ■ तेनची त्रिसूत्री	१५	१
विभाग २ Module 2	तौलनिक साहित्याभ्यासाचे मूलभूत आधार ■ राष्ट्रीय साहित्य, विश्वसाहित्य आणि सर्वसाधारण साहित्य संकल्पना/चर्चा	१५	१
विभाग ३ Module 3	तौलनिक साहित्याभ्यासाची वैशिष्ट्ये ■ तुलना : साहित्याभ्यासाचे साधन ■ वाङ्मय परंपरा-वाङ्मयाचा अभ्यास ■ अभिव्यक्ती, सांस्कृतिक-सामाजिक आदान प्रदान	१५	१
विभाग ४ Module 4	तौलनिक साहित्याभ्यासाच्या दिशा/शोधक्षेत्रे ■ द्वैभाषिक साहित्यकृतींचा अभ्यास ■ आशयसूत्रांचा अभ्यास ■ वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास ■ वाङ्मयीन कालखंडाचा अभ्यास ■ वाङ्मय प्रवाह आणि चळवळी यांचा अभ्यास	१५	१

संदर्भ:

१. तौलनिक साहित्याभ्यास -वसंत बापट, मौज प्रकाशनगृह, मुंबई, १९८१.
२. तौलनिक साहित्य : नवे सिद्धांत आणि उपयोजन -आनंद पाटील, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९८.
३. तौलनिक साहित्याभ्यास : तत्त्वे व दिशा -संपा. चंद्रशेखर जहागिरदार, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९९२.
४. साहित्यसिद्धांत - रेनेवेलेक, अनु. स.ग. मालशे.
५. ब्रिटीश बॉम्बे आणि पोर्तुगीज गोव्यातील वाङ्मय -आनंद पाटील, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई, १९९९.
६. भारतीय साहित्याची संकल्पना (डॉ. चंद्रकांत बांदिवडेकर गौरवग्रंथ) -संपा. द.दि. पुंडे, प्रथमा प्रकाशन, पुणे.
७. Comparative Literature - Indian Dimensions, Swapan Mujumdar.
८. Comparative Literature - Theory and Practice, Amina Deo, Sisirkumar Das.
९. वाङ्मयीन वाद-संपा. सीताराम रायकर, द.दि. पुंडे, मेहता पब्लिकेशन, पुणे, १९९०.
१०. समीक्षेच्या नव्या संकल्पना -मनोहर जाधव.(संपा.), स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद, २००१.
११. भाषांतरमीमांसा -संपा. कल्याण काळे, अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९७.
१२. भाषांतरविद्या -संपा. रमेश वरखेडे.
१३. साहित्यसेतू -श्रीधर रंगनाथ कुलकर्णी.
१४. साहित्यातील संप्रदाय -रा.शं. वाळिंबे, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९५०.
१५. कम्पॅरिटिव्ह लिटररी स्टडीज -एस.एस. प्रावर, डकवर्थ (लंडन), १९७३.
१६. तौलनिक साहित्य आणि मध्ययुगीन वाङ्मय -र.बा. मंचरकर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २००३.
१७. तुलनात्मक अनुसंधान : अर्थ, तत्त्व, एवं समस्याएँ -ई. मोहनदास, हिंदी साहित्य भांडार, लखनऊ, (चतुर्थ भाग) १९६८.
१८. वाङ्मयीन संज्ञा संकल्पना कोश -संपा. प्रभा गणोरकर, वसंत आबाजी डहाके, ग.रा. भटकल फाउंडेशन, मुंबई, २००१.
१९. भारतीय संदर्भात तौलनिक साहित्याभ्यास -गणेश देवी, सौरभ प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९२.
२०. तुलनात्मक साहित्य -विश्वनाथ अय्यर, विद्याविहार नई दिल्ली, २००४.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	JwU
१	योग्य पर्याय निवडा	10
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	20
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	20
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	30

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.३

बोलीअभ्यास

(Boli Abhyas)

उद्दिष्टे :

१. भाषा, बोली आणि समाजाचा परस्परसंबंध अभ्यासणे.
२. प्रमाणभाषा आणि बोली स्वरूप, विशेष समजून घेणे.
३. बोलीभाषांची निर्मितीप्रक्रिया अभ्यासणे.
४. बोलीच्या अभ्यासाचे महत्त्व समजून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	भाषा, बोली आणि समाज भाषा व बोली यांचे समाजातील स्थान, समाजाशी सहसंबंध, बोलीची समाजविशिष्टता, भाषा व बोलीचे कार्य	१५	१
विभाग २ Module 2	बोली : स्वरूप, वैशिष्ट्ये प्रमाणभाषा व बोली, बोली म्हणजे काय? बोली आणि प्रमाणभाषेतील फरक, कार्यक्षेत्रे, बोलीभाषांची क्षेत्रविशिष्टता, बोलीभाषेची विविध वैशिष्ट्ये	१५	१
विभाग ३ Module 3	बोलीभाषांची निर्मिती बोलीभाषांची निर्मितीप्रक्रिया, बोलीभाषांमधील परिवर्तनाची प्रक्रिया, सीमा, इतर भाषा-बोलींचा प्रभाव	१५	१
विभाग ४ Module 4	बोली अभ्यासाचे महत्त्व बोलींचे समाजातील बदलते स्थान, बोलींवरील संकटे, बोली अभ्यासाची आवश्यकता	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. ध्वनिविचार - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९५५.
२. भाषा आणि संस्कृती - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६२.
३. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६४.
४. निवडक भाषा आणि जीवन - कल्याण काळे, आणि मृणालिनी शहा, (संपा.) मेहता, पुणे, १९९८.
५. बोलीभाषांचा अभ्यास (लेख) - सु.बा. कुलकर्णी, भाषा व साहित्य संशोधन, खंड पहिला, (संपा. वसंत जोशी), महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.
६. मराठी भाषा उद्गम आणि विकास - कृ.पा. कुलकर्णी, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००९.
७. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार - अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्य परिषद, औरंगाबाद, १९७७.
८. मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९६.
९. वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मॅजेस्टिक, मुंबई, १९८३.
१०. रुजुवात - अशोक केळकर, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २००८.
११. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे, संमत प्रकाशन, पुणे, १९७९.
१२. सामाजिक भाषाविज्ञान - प्रभाकर आणि गोखले, चारुता (संपा.), प्रभाकर जोशी, निराली, पुणे, १९९९.
१३. भाषा आणि भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००६.
१४. सामाजिक भाषाविज्ञान : कक्षा आणि अभ्यास - जयश्री पाटणकर, ससंदर्भ, नाशिक, २००५.
१५. ग्रांथिक मराठी भाषा आणि कोकणी बोली - अ.का. प्रियोळकर, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९६६.
१६. भयंकर सुंदर मराठी भाषा - द.दि. पुंडे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००४.
१७. साहित्यधारा - श्री.म. माटे, ठोकळ प्रकाशन, पुणे, १९६४.
१८. झाडी बोली - हरिश्चंद्र बोरकर.
१९. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन - मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय, मुंबई, १९९८.
२०. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक - मालशे-इनामदार-सोमण, संजय, पुणे, १९८२.
२१. वृद्धी : भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन - दिनेश द. माहुलकर, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, २०००.
२२. भाषाविवेक - मंगेश विठ्ठल राज्याध्यक्ष, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९९७.
२३. भाषा : स्वरूप, सामर्थ्य व सौंदर्य - वामन केशव लेले, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००५.

२४. समाजभाषाविज्ञान प्रमुख संकल्पना - रमेश वरखेडे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २००१.

२५. नागपुरी बोली भाषाशास्त्रीय अभ्यास - वसंत कृष्णा वऱ्हाडपांडे, इंदिरा प्रकाशन, नागपूर, १९७२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	JwU
१	योग्य पर्याय निवडा	10
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	20
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	20
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	30

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.४

ग्रंथ इतिहास

(Granth Itihas)

उद्दिष्टे :

१. ग्रंथ इतिहासाची संकल्पना व स्वरूप समजून घेणे.
२. मुद्रणपूर्व मराठीतील ग्रंथव्यवहार अभ्यासणे.
३. ग्रंथ इतिहासाच्या विविध पद्धती व दृष्टिकोन यांचा परिचय करवून घेणे.
४. हस्तलिखितांच्या संशोधनाचे पद्धतीशास्त्र अभ्यासणे.
५. पाठचिकित्साशास्त्राचे महत्त्व व स्वरूप अभ्यासणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	ग्रंथ-इतिहास-संकल्पना व स्वरूप ■ ग्रंथ-इतिहासलेखनाची संकल्पना ■ एक सांस्कृतिक उत्पादन म्हणून ग्रंथव्यवहाराचा अभ्यास : ग्रंथांच्या निर्मितीमागील प्रेरणा, त्यांचा प्रसार आणि समाजावरील त्यांचा परिणाम ■ ग्रंथ इतिहास- इतिहास, समाजशास्त्र आणि वाङ्मयीन समीक्षा या तीन ज्ञानशाखांना स्पर्श करणारे आंतरविद्याशाखीय अभ्यासक्षेत्र ■ ग्रंथ-इतिहासलेखनाची विविध अंगे- ग्रंथनिर्मितीच्या प्रेरणा, ग्रंथांचा वाचकवर्ग, प्रकाशनसंस्था, नियतकालिके, ग्रंथालये इत्यादींचे इतिहास, ग्रंथांचे टिकणे आणि नाहीसे होणे, ग्रंथांची मांडणी, मुखपृष्ठ, बांधणी इत्यादींचे इतिहास	१५	१

विभाग २ Module 2	मुद्रणपूर्व मराठीतील ग्रंथव्यवहार ■ मुद्रणपूर्व काळातील ग्रंथनिर्मितीच्या प्रेरणा : धार्मिक व पंथीय ■ मुद्रणपूर्व काळातील ग्रंथलेखनाचे प्रकार ■ सांकेतिक लिप्या व मोडी लिपी ■ महानुभाव व वारकरी पंथीयांच्या ग्रंथलेखनपद्धती ■ मुद्रणपूर्व मराठीतील ग्रंथांचे लेखन, सजावट, कागदांचे प्रकार, ग्रंथांची बांधणी, ग्रंथांचे वितरण व संवर्धन.	१५	१
विभाग ३ Module 3	हस्तलिखितांचे संशोधन ■ मुद्रणपूर्व काळातील हस्तलिखितांचे प्रकार ■ हस्तलिखितांची वैशिष्ट्ये ■ हस्तलिखितांची उपलब्धी, जतन व संवर्धन करण्याचे मार्ग ■ हस्तलिखितांची कालनिश्चिती करण्याच्या कसोट्या ■ संहितांचा संख्याशास्त्रीय अभ्यास करण्याच्या पद्धती	१५	१
विभाग ४ Module 4	पाठचिकित्साशास्त्र ■ 'पाठचिकित्सा' संकल्पना व स्वरूप ■ पाठचिकित्सा करण्याची आवश्यकता ■ हस्तलिखितांच्या नकला, नकलाकारांकडून होणारे दोष व त्यांचे प्रकार, पाठभेद का निर्माण होतात ■ पाठचिकित्सकाचे कार्य ■ पाठचिकित्सेच्या दोन पद्धती-ज्ञातृनिष्ठ व ज्ञेयनिष्ठ ■ पाठचिकित्साशास्त्राची मार्गदर्शक तत्त्वे ■ पाठचिकित्साशास्त्राची परिभाषा	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. मराठी ग्रंथमुद्रणाची वाटचाल - शं.गो. तळपुळे.
२. मराठी ग्रंथप्रकाशनाची २०० वर्षे - शरद गोगटे, राजहंस, पुणे २००८.
३. मराठी ग्रंथांचे आदर्श संग्रहालय - अ.का. प्रियोळकर, मुंबई मराठी साहित्य संघ, १९६९.
४. मराठी दोलामुद्रिते - अ.का. प्रियोळकर, आर.आर. गवसकर, मुंबई मराठी साहित्य संग्रहालय, १९६९.
५. आधुनिक मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - गो.म. कुळकर्णी, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९४.
६. विष्णुपंत भागवत गौरवग्रंथ - भागवत स्मारक समिती, १९८४.
७. सोन्याबापू ढवळे गौरवग्रंथ.
८. सदानंदयात्रा - सदानंद भटकळ.
९. किलोस्फरीय - मंगेश कश्यप.
१०. 'कवितारती' ची वाङ्मयीन कामगिरी - आशुतोष पाटील.

११. निर्णयसागरची अक्षरसाधना - पु.बा. कुळकर्णी.
१२. मुद्रणपर्व - दीपक घारे.
१३. ग्रंथ, ग्रंथालय - ग्रंथसंस्कृती- प्रदीप कर्णिक.
१४. ग्रंथपुण्यसंपत्ती -प्रदीप कर्णिक.
१५. भारतीय ग्रंथमुद्रण - बापूराव नाईक.
१६. अक्षरनिष्ठांची मांदियाळी - अरुण टिकेकर.
१७. लीळा पुस्तकांच्या - नीतीन रिंढे.
१८. भाषा व साहित्य : संशोधन खंड १, २ व ३ - संपादक-वसंत जोशी, म.सा. परिषद, १९८१.
१९. सूचींची सूची - सु.रा. चुनेकर, मुंबई विद्यापीठ, मराठी विभाग.
२०. ग्रंथसूचीशास्त्र - ना.बा. मराठे (महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ प्रकाशन, मुंबई).
२१. ग्रंथवर्णन आणि ग्रंथसूची - रा.के. लेले (जोशी-लोखंडे प्रकाशन, पुणे), १९८३.
२२. ग्रंथ-सूची-शास्त्र - शंकर गणेश दाते (समाविष्ट-मराठी ग्रंथ सूची, खंड १), पुणे, १९७३.
२३. सूचिसाहित्य - भ.श्री. पंडित ('मराठी संशोधन पत्रिका' वर्ष १९, अंक ४ जुलै, १९७२).
२४. मराठी सूचिकार्याची वाटचाल - शंकर नारायण बर्वे (समाविष्ट- 'ग्रंथालयविचार' (वा.विं. भट गौरवग्रंथ), महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ प्रकाशन, मुंबई)
२५. मराठी भाषा व वाङ्मयसंशोधन आणि ग्रंथसूची - वसंत विष्णू कुलकर्णी ('साहित्यसूची' जुलै, १९८९).
२६. साधनचिकित्सा व पाठचिकित्सा - अ.का. प्रियोळकर ('दमयंतीस्वयंवर' या ग्रंथाची प्रस्तावना)
२७. पाठनिश्चितीची प्रक्रिया - श्री.ना. बनहट्टी ('महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका' डिसेंबर १९६९)
२८. आधुनिक मराठी संहिताचिकित्सा - म.वा. धोंड (मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई)
२९. दुर्मिख अक्षरधन, अविनाश सहस्रबुद्धे.
३०. देवनागरी लिपीचा इतिहास - ल.श्री. वाकणकर, दे.लि. घडण-परांजपे, मराठी संशोधन मंडळ, १९६८.
३१. ग्रंथव्यवहार - अ.ह. लिमये, व्हिनस प्रकाशन, पुणे, १९९२.
३२. मराठी ग्रंथप्रकाशनाचे स्वरूप : प्रेरणा व परंपरा - अ. ह. लिमये.
३३. युरोपीयनांनी केलेली मराठी भाषेची सेवा - श्री.म. पिंगे.
३४. ग्रंथसूचींचा अभ्यास - व.वि. कुलकर्णी (यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे 'संदर्भसेवा आणि संदर्भसाधने' या विषयांतर्गत पाठ्यपुस्तक), १९९६.
३५. मराठी दोलामुद्रिते - संपा. गंगाधर मोरजे.
३६. कोश व सूची वाङ्मय : स्वरूप आणि साध्य - संपा. सरोजिनी वैद्य, सुषमा पौडवाल, अनिता जोशी, कविता महाजन, राज्य मराठी विकास संस्था, १९९७.
३७. मराठी संशोधनविद्या - उषा देशमुख.
३८. हस्तलिखितांच्या विविध लेखनशैली व प्रकार - सुनिल धीवार ('ज्ञानगंगोत्री' जून-नोव्हें २०१३).
३९. ज्ञानगंगोत्री (मराठी ग्रंथसूचीकार शंकर गणेश दाते जन्मशताब्दी विशेषांक) - जून ते ऑगस्ट २००४.

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.५

ग्रंथप्रकाशन आणि संपादन

(Granth Prakashan Aani Sampadan)

उद्दिष्टे :

१. ग्रंथ प्रकाशनाचे स्वरूप ध्यानात घेणे.
२. ग्रंथप्रकाशन, ग्रंथव्यवहार व प्रकाशनसंस्कृती याविषयी माहिती घेणे.
३. ग्रंथनिर्मितीतील बारकावे समजून घेणे.
४. तसेच मुद्रणप्रक्रिया व त्यामध्ये होत असलेले बदल ध्यानात घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	ग्रंथनिर्मिती व्यवहाराचे स्वरूप प्रकाशन व्यवहार- घटकस्वरूप - कार्ये - मुद्रणप्रत - मुद्रितशोधन - मुखपृष्ठ - मांडणी - मुद्रण - वितरक - स्वामित्व हक्क - लेखक करार - ग्रंथनोंदणी - आवृत्ती - पुनर्मुद्रण.	१५	१
विभाग २ Module 2	मुद्रणपूर्व संस्करण प्रक्रिया हस्तलिखित शोध - डिटीपी - मुखपृष्ठ - सजावट - मांडणी - मुद्रणप्रक्रिया	१५	१
विभाग ३ Module 3	ग्रंथरचना प्रक्रिया कागदस्वरूप - ग्रंथकार - मुद्रणपद्धती - बांधणी - टंकनिश्चिती (फॉन्ट)	१५	१
विभाग ४ Module 4	ग्रंथवितरण विक्रेताप्रकार - वितरणव्यवस्था - ग्रंथालय - वाचक - जाहिरात - समीक्षा - आवृत्ती - प्रोमो	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. संपादन कला आणि शास्त्र - शुभदा धारकर, व्ही.एस. धारकर प्रकाशन, औरंगाबाद, १९८५.
२. ग्रंथव्यवहार - अ.ह. लिमये, व्हीनस प्रकाशन, पुणे. १९५२.
३. प्रकाशनविश्व - मोहन वसंत वैद्य, प्रकाशन विश्व, पुणे, २००९.
४. ग्रंथ आणि ग्रंथालय - अ.ना. साठे, किताबमिनार प्रकाशन, पुणे.
५. ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र - वि.वि. कुलकर्णी, पिंपळापुरे बुक डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर १९७४.
६. ग्रंथालय शासन - वि.वि. कुलकर्णी, सुविचार प्रकाशन, नागपूर, १९७४.
७. हस्तलिखितांची वर्णनात्मक नामावली - सुरेंद्र गावस्कर, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई, १९७२.
८. भावे प्रयोग, अ.ह. भावे.
९. मराठी ग्रंथप्रकाशनाची दोनशे वर्षे - शरद गोगटे, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००८.
१०. पॉप्युलरचे अंतरंग - किशोर आरास, (संपा.) ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई, २०१५.
११. श्री. पु. भागवत व्यक्ती आणि वाङ्मय - वासंती इनामदार, (संपा.)
१२. विष्णुपंत भागवत - वि.पि. भागवत स्मारक समिती, १९८४.
१३. मुद्रणपर्व - दीपक घारे.
१४. सदानंदयात्रा - सदानंद भटकळ.
१५. ग्रंथव्यवहार - अ.ह. लिमये.
१६. मराठी ग्रंथप्रकाशनाचे स्वरूप व परंपरा - ह.अ. भावे.
१७. मराठी प्रकाशनव्यवसाय परिचय - शरद गोगटे.
१८. पॉप्युलर रीतिपुस्तक - मृदुला जोशी आणि रामदास भटकळ, हर्ष प्रकाशन, मुंबई, २०१५.
१९. मुद्रणप्रवेश - शं.रा. दाते, लोकसंग्रह कारखाना, पुणे, १९३७.
२०. मुद्रण व्यवस्थापन - व्ही.जी. देवकुळे, पुणे, १९५६.
२१. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन - गवस राजन, शिंदे अरुण, पाटभल गोमटेश, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १३

समाजभाषाविज्ञान

(Samajbhashavidnyan)

उद्दिष्टे :

१२. समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप समजून घेणे.
१३. समाजभाषाविज्ञानातील विविध सिद्धांत, संकल्पनांचा परिचय करून घेणे.
१४. समाज, संस्कृती आणि भाषा यामधील परस्पर संबंध समजून घेणे.
१५. समाजभाषाविज्ञानाची व्याप्ती समजून घेणे.
१६. भाषाव्यवहाराची विविधता समजून घेता येईल.
१७. भाषासंपर्काचे स्वरूप अभ्यासता येईल.
१८. भाषिक नियोजन म्हणजे काय ते समजून घेता येईल.
१९. बहुभाषिक देशांतील भाषिक प्रश्नांचा परिचय होईल.
२०. भाषिक नियोजनाची उद्दिष्टे जाणून घेता येतील.
२१. भाषाशिक्षणाचे स्वरूप आणि भाषाशिक्षणाच्या विविध बाजूंचा अभ्यास करता येईल.
२२. मराठीच्या विविध बोलींचा समाजभाषावैज्ञानिक विचार करता येईल.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	भाषाव्यवहार आणि भाषासंपर्क भाषिक समाज, समाजातील विविध सामाजिक गट आणि भाषाव्यवहार, भाषासंपर्काची विविधता, व्यक्तिबोली संपर्क, शेजार भाषासंपर्क, परकीयभाषासंपर्क	१५	१

विभाग २ Module 2	भाषानियोजन आणि भाषाशिक्षण बहुभाषिकता, समाजाचे भाषिक प्रश्न, भाषिक सवयी, शब्दसंग्रह, भाषेचे सामाजिक स्थान, भाषा जतन, भाषिक नियोजनाच्या पायऱ्या, भाषाविकास, भाषा शिक्षणाचे माध्यम, स्वभाषा शिक्षण, आदिवासी आणि इतर मागास समाजगटांचे भाषाशिक्षण	१५	१
विभाग ३ Module 3	समाजभाषाविज्ञान आणि इतर अभ्यासशाखा समाजभाषाविज्ञान आणि समाजशास्त्र, समाजभाषाविज्ञान आणि मानववंशशास्त्र, समाजभाषाविज्ञान आणि संस्कृतीविज्ञान	१५	१
विभाग ४ Module 4	समाजभाषाविज्ञान आणि मराठीच्या प्रमुख बोली बोली आणि समाज, बोली भूगोल, बोलीभाषांची निर्मिती, बोलींच्या क्षेत्रमर्यादा, सामाजिक बोलीविज्ञान, अहिराणी, कोकणी, वऱ्हाडी आणि चंदगडी बोली	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. भाषा आणि संस्कृती -ना. गो. कालेकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६२.
२. भाषा : इतिहास आणि भूगोल -कालेकर, ना. गो., मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६४.
३. मराठी शब्दसमीक्षा -मु. श्री. कानडे,सन पब्लिकेशन, पुणे, १९८९.
४. निवडक भाषा आणि जीवन -कल्याण काळे, आणि मृणालिनी शहा, (संपा.) मेहता पब्लिकेशन पुणे, १९९८.
५. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार - अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्यपरिषद, औरंगाबाद, १९७०.
६. मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार -अशोक केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, १९९६.
७. वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार -अशोक केळकर, मॅजेस्टिक प्रकाशन, १९३८.
८. मराठी भाषेचे मूळ-विश्वनाथ खैरे, संमत प्रकाशन, पुणे, १९७९.
९. द्रविण महाराष्ट्र -विश्वनाथ खैरे, साधना प्रकाशन, पुणे, १९७६.
१०. भाषाव्यवहार व भाषाशिक्षण -सुरेन्द्र ग्रामोपाध्ये, (संपा.)कासेगाव एज्युकेशन सोसायटी, कासेगाव, २००६.
११. अभिनव भाषाविज्ञान - गं. ना. जोगळेकर, सुविचार प्रकाशन मंडळ, पुणे, १९८७.
१२. मराठी भाषेचा इतिहास -गं. ना. जोगळेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २००५.
१३. सामाजिक भाषाविज्ञान - प्रभाकर जोशी,आणि चारुता गोखले, (संपा.), निराली प्रकाशन, पुणे, १९९९.
१४. सामाजिक भाषाविज्ञान -रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००६.

१५. सामाजिक भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००६.
१६. अवर्चनीय मराठी : एक भाषावैज्ञानिक अभ्यास -रमेश धोंगडे, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९८३.
१७. साहित्याची भाषा-भालचंद्रनेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९८९.
१८. सामाजिक भाषाविज्ञान : कक्षा आणि अभ्यास -जयश्री पाटणकर, संदर्भ प्रकाशन, नाशिक, २००५.
१९. ग्रांथिक मराठी भाषा आणि कोकणी बोली -अ. का. प्रियोळकर, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९६६.
२०. भयंकर सुंदर मराठी भाषा - द. दि.पुंडे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००४.
२१. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन -मालशे मिलिंद, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, १९९८.
२२. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक -मालशे-इनामदार-सोमण (संपा.), संजय प्रकाशन, पुणे, १९८२.
२३. वृद्धी : भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन-दिनेश द. माहुलकर,राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, २०००.
२४. समाजभाषाविज्ञान आणि मराठी कादंबरी -नंदकुमार मोरे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१२.
२५. भाषाविवेक -मंगेश विठ्ठल राज्याध्यक्ष, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९९७.
२६. भाषा : स्वरूप, सामर्थ्य व सौंदर्य -वामन केशवलेले, राजहंस प्रकाशन, २००५.
२७. समाजभाषाविज्ञान प्रमुख संकल्पना -रमेश वरखेडे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २००३.
२८. संज्ञापनविद्या आणि ललितकला -रमेश नारायण वरखेडे, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक, २००३.
२९. नागपुरी बोली भाषाशास्त्रीय अभ्यास - वसंत कृष्णा वऱ्हाडपांडे, इंदिरा प्रकाशन, नागपूर, १९७२.
३०. समाजशास्त्रातील मूलभूत संकल्पना - सर्जेराव साळुंखे, मेहता पब्लिकेशन, पुणे, १९९६.
३१. Sociolinguistics -Cambridge, Hudson R. H. Cambridge University Press, 1980.
३२. Novelists on the Novel By Mirian Illott - Clara Reeve, Rutledge and Kegan Paul-London, 1975.
३३. The Influence of English on Marathi - Bhalchandra Nemade, (Republished) Popular Prakashan Pvt. Ltd.,2014
३४. समाज भाषा विज्ञान की भूमिका -तेजपाल चौधरी, पंचशील प्रकाशन, जयपूर, १९९५.
३५. भाषा-विज्ञान -भोलानाथ तिवारी, किताब महल, इलाहाबाद, १९७५.
३६. सामाजिक भाषाविज्ञान -कविता रस्तगी, सुलभ प्रकाशन, लखनऊ, २०००.

३७. आदिवासी लोककथा : संकल्पना आणि स्वरूप - दीपककुमार वळवी, स्वच्छंद प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१५.
३८. भारतीय भाषांचे लोकसर्वेक्षण - संपा. अरुण जाखडे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१२.
३९. भाषा आणि जीवन (बोलीविशेषांक) - संपा. नीलिमा गुंडी, मराठी अभ्यासपरिषद, पत्रिका पुणे, वर्ष ३०, अंक, ४, दिवाळी, २०१२.
४०. बोलीभाषा संशोधनाच्या नव्या दिशा - संपा. म.सु. पगारे, आशुतोष पाटील, प्रशांत पब्लिकेशन, जळगांव, २०१२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १४.१

वाङ्मयीन संस्कृती

(Vangmayin Sanskruti)

उद्दिष्टे :

- १) वाङ्मयीन अभिरूचीचा वाङ्मयीन संस्कृतीवर कसा प्रभाव पडतो हे तपासणे.
- २) कोणत्याही काळात समाज प्रबोधनासाठी वाङ्मयीन संस्कृती कशाप्रकारे कारणीभूत ठरते याचा विचार करणे.
- ३) वाङ्मयीन संस्कृतीचे स्वरूप तपासणे.
- ४) वाङ्मयीन संस्कृती बदलांमध्ये परिणाम करणाऱ्या वेगवेगळ्या घटकांचा विचार करणे

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching House	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	वाङ्मयीन अभिरूची रूची-अभिरूची, नागर आणि ग्रामीण अभिरूची, विविध समूहांच्या, प्रदेशांच्या अभिरूची लेखक व वाचकांची अभिरूची यांच्यातील आदान-प्रदान, अभिरूची संपर्क	१५	१
विभाग २ Module 2	वाङ्मयीन संस्कृती संघर्ष अभिजन-बहुजन संस्कृती संघर्ष, भाषाशुद्धी व वाङ्मयशुद्धीबद्दलच्या कल्पना, वाद श्लीलअश्लीलतेसंबंधीचे वाद, (भाऊ पाध्ये व बा.सी. मर्ढेकर)अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावरील निर्बंध व त्याविरुद्धचा संघर्ष. (घाशीराम कोतवाल व गांधी मला भेटला) या साहित्यकृतीवरून झालेला वाद) साहित्य संस्थांच्या पातळीवरील	१५	१

	सांस्कृतिक राजकारण		
विभाग ३ Module 3	सामाजिक प्रबोधनासाठी वाङ्मयीन संस्कृतीचे योगदान सत्यशोधकी साहित्य-जलसे, आंबेडकरी जलसे, मेळे, संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील वाङ्मयीन आविष्कार, पथनाट्ये, वैचारिक प्रबोधनात्मक निबंधवाङ्मय व नियतकालिके	१५	१
विभाग ४ Module 4	मराठी वाङ्मयीन संस्कृतीची स्थित्यंतरे मराठी साहित्य संमेलनांमधील परिवर्तने वाङ्मयबाह्य घटकांची वाङ्मयीन संस्कृतीवर आक्रमणे मराठी ग्रंथव्यवहाराचा प्रवास, वाङ्मयीन संस्कृतीतील लेखकाची प्रतिमा	१५	१

संदर्भ

१. प्रबोधनातील पाऊलखुणा- गं. बा. सरदार, (संपा.), निर्मलकुमार फडकुले, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
२. वाङ्मय संस्कृती- सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन गृह, पुणे.
३. मराठी वाङ्मयाभिरुचीचे विहंगमावलोकन -रा. श्री. जोग, पुणे विद्यापीठ, कै. न.चि. केळकर स्मारक व्याख्यानमाला, ऑक्टो. १९५९.
४. अभिरुची : ग्रामीण आणि नागर - गो. म. कुलकर्णी, प्रकाशक प्र.ल. करंबळेकर, १९७६.
५. साहित्यमूल्ये व अभिरुची- गो. मा. पवार, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९४.
६. गो. मा. पवार गौरवग्रंथ 'साहित्य आणि समाज'- संपा. नागनाथ कोत्तापल्ले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे २००७.
७. मराठी साहित्य : इतिहास आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
८. साहित्य संमेलनाच्या मांडवाखालून - कौतिकराव ठाले पाटील, शब्द पब्लिकेशन.
९. एका स्वागताध्यक्षाची डायरी - उत्तम कांबळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१०. एका संमेलनाध्यक्षाची डायरी - उत्तम कांबळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
११. नवकाव्यातील दुर्बोधता - रा. श्री. जोग
१२. शतकांची विचारशैली खंड १ ते ४ - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा.लि. पुणे.
१३. मराठी भाषिक आणि वाङ्मयीन संस्कृती - कौतिकराव ठाले पाटील, शब्द पब्लिकेशन.

१४. वाचणाऱ्याची रोजनिशी - सतीश काळसेकर, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१५. अ. भा. साहित्य संमेलनाच्या स्मरणिका -
१६. आदिवासी साहित्य आणि संस्कृती -भुजंग मेश्राम (प्रफुल्ल शिलेदार), लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१७. झाडाझडती अर्थात प्रसारमाध्यमांची - जयदेव डोळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१८. सत्यशोधकांचे शेतकरी विषयक विचार - अरुण शिंदे (संपा.) दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
Pattern of Question Paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १४.२

प्रभाव अभ्यास

(Prabhav Abhyas)

उद्दिष्टे :

- १) व्यक्ती, साहित्यकृती, विचार तत्त्व आणि राजकीय/सामाजिक घटना यांचा साहित्यनिर्मितीवर कसा प्रभाव पडतो हे तपासणे.
- २) वसाहतकालीन व वसाहतोत्तर प्रभावातून मराठी साहित्य कसे बदलले याचा विचार करणे.
- ३) प्रभावाच्या अनुरोधाने मराठी रचनाप्रकार समजून घेणे.
- ४) काही महत्त्वाच्या लेखकांच्या अनुषंगाने प्रभावचिकित्सा तपासणे.

विभाग Module	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ चेवीश्रश १	प्रभाव आणि निर्मिती प्रेरणा वैचारिक प्रवाहांच्या प्रेरणा (केशवसुत, ह.ना. आपटे, वामन मल्हार जोशी) सामाजिक/राजकीय घटितांमधून प्रेरणा, व्यक्तीच्या प्रभावातून प्रेरणा (म.फुले, म. गांधी, डॉ. आंबेडकर साहित्यकृतीच्या प्रभावातून प्रेरणा)	१५	१
विभाग २ चेवीश्रश २	वसाहतकालीन व वसाहतोत्तर प्रभाव पाश्चात्य वसाहतवादी प्रभाव, एतद्देशीय परंपरांचा प्रभाव, देशीवाद	१५	१
विभाग ३ चेवीश्रश ३	रचनाप्रकारांचा प्रभावानुरोधाने अभ्यास सॉनेट-सुनीत, गझल, हायकू 'अभंग' या रचनाप्रकाराचा आधुनिक कवितेवरील प्रभाव (म. फुल्यांचे अखंड, माधव ज्युलियन, गोविंदाग्रज, मर्ढेकर, करंदीकर यांचे अभंग)	१५	१
विभाग ४ चेवीश्रश ४	प्रभावचिकित्सा	१५	१

	शेक्सपिअर व इब्सेन यांचा मराठी नाटकांवरील प्रभाव भालचंद्र नेमाडे यांचा मराठी कादंबरीवरील प्रभाव नामदेव ढसाळ यांचा मराठी कवितेवरील प्रभाव		
--	--	--	--

संदर्भ -

- १) वाङ्मयीन संस्कृती - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन गृह, पुणे.
- २) तौलनिक साहित्य - वसंत बापट, मौज प्रकाशन गृह, पुणे १९८१.
- ३) ब्रिटीश बॉम्बे आणि पोर्तुगीज गोव्यातील वाङ्मय - आनंद पाटील, ग्रंथाली प्रकाशन.
- ४) मराठी नाटकांवरील इंग्रजी प्रभाव - आनंद पाटील, वाङ्मय-लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
- ५) शेक्सपिअर जीवन आणि साहित्य - के. रं. शिरवाडकर, राजहंस प्रकाशन.
- ६) तौलनिक साहित्य : दिशा आणि तत्त्वे - (संपा.), चंद्रशेखर जहागिरदार, सौरभ प्रकाशन, कोल्हापूर १९९२.
- ७) शोध शेक्सपिअरचा - वि.वा.शिरवाडकर, सुपर्ण प्रकाशन, पुणे १९८३.
- ८) इब्सेन - अनिरुद्ध कुलकर्णी, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
- ९) सिसिफस आणि बेलाक्वा - विलास सारंग, प्रास प्रकाशन, मुंबई १९८२.
- १०) The Influence of English on Marathi - Bhalchandra Nemade, Rajhauns Vitaran, 2002
- ११) टीकास्वयंवर - भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
- १२) अपूर्ण क्रांती - रा.भा.पाटणकर, मौज प्रकाशन, पुणे
- १३) ओवी ते लावणी - श्री.रं.कुलकर्णी, प्रकाशक डॉ.र.ना.वरखेडे, धुळे प्र.आ.१९९२
- १४) मराठी गद्याचा इंग्रजी अवतार- द.वा.पोतदार, व्हिनस प्रकाशन, पुणे.
- १५) एकोणिसाव्या शतकातील मराठी गद्य (खंड १ व २) - भा.ल.भोळे, साहित्य अकादमी
- १६) विसाव्या शतकातील मराठी गद्य (खंड १ व २) - भा.ल.भोळे, साहित्य अकादमी
- १७) गेल्या अर्धशतकातील मराठी कादंबरी - (संपा.) विलास खोले, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
- १८) रहमतपूरकरांची निबंधमाला - गो.पु.देशपांडे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
- १९) Bringing modernity home - Prachi Gurjarpadhye-इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ अॅडव्हान्स्ड स्टडी, २०१४.

२०) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (खंड ४, ५, ६) – मराठी साहित्य परिषद, पुणे

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II.

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १५

मराठी समीक्षेची वाटचाल

(Marathi Samikshechi Vatchal)

उद्दिष्टे :

- १) मराठी समीक्षाविचाराचे स्वरूप व परंपरा जाणून घेणे.
- २) मराठीतील सैद्धान्तिक व उपयोजित समीक्षेचे स्वरूप माहिती करून घेणे.
- ३) मराठी समीक्षा वाटचालीतील प्रमुख विचारांचा परिचय करून घेणे.

विभाग Module	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ चेवीश्रश १	एकोणिसाव्या शतकातील समीक्षाविचार ■ साहित्य आणि समीक्षा - अनुबंध ■ एकोणिसाव्या शतकाची पार्श्वभूमी आणि मुद्रणकला ■ नियतकालिकातील समीक्षा- भाषांतरयुग ■ ललितलेखनातून व्यक्त झालेला विचार- वि.का. राजवाडे, विष्णुशास्त्री चिपळूणकर, का.बा. मराठे	१५	१
विभाग २ चेवीश्रश २	स्वातंत्र्यपूर्व कालखंडातील समीक्षा ■ श्री.कृ. कोल्हटकर, न.चिं. केळकर, वा.ब. पटवर्धन, लालजी पेंडसे, श्री.व्यं.केतकर, वा.म. जोशी, ना.सी. फडके	१५	१
विभाग ३ चेवीश्रश ३	स्वातंत्र्योत्तर काळातील समीक्षा ■ बदलते पर्यावरण आणि समीक्षेतील नवे दृष्टिकोन- बा.सी. मर्ढेकर, दि.के. बडेकर, कुसुमावती देशपांडे, शरच्चंद्र मुक्तिबोध, रा.भा. पाटणकर, भालचंद्र नेमाडे, म.सु. पाटील, शरद पाटील, गो.मा. पवार	१५	१
विभाग ४ चेवीश्रश ४	मराठी समीक्षा विहंगमावलोकनात्मक समालोचन ■ मराठी समाज, साहित्य आणि समीक्षा स्वरूप, प्रमुख टप्पे, तात्त्विक आणि उपयोजित समीक्षा लेखन व मूल्यमापन	१५	१

संदर्भ -

१. मराठी समीक्षेची वाटचाल - गो.म. कुलकर्णी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
२. विसाव्या शतकातील मराठी समीक्षा - संपा. विलास खोले.
३. मराठी साहित्य : प्रेरणा व स्वरूप - १९५०-७५, संपा. गो.मा. पवार, म.द. हातकणंगलेकर, पॉप्युलर प्रकाशन, पुणे, १९८६.
४. टीकास्वरूप - भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.
५. निवडक समीक्षा - संपा. गो.मा. पवार, म.द. हातकणंगलेकर, साहित्य अकादमी, आ. १.
६. पोत - द.ग. गोडसे, पॉप्युलर प्रकाशन, पुणे, आ. १, १९६३.
७. मराठीचे साहित्यशास्त्र - मा.गो. देशमुख, १९७६.
८. वाङ्मयीन संस्कृती - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन, मुंबई.
९. साहित्य आणि अस्तित्वशोध - दिलीप चित्रे.
१०. सृष्टी सौंदर्य आणि साहित्य, शरच्चंद्र मुक्तिबोध.
११. काव्य आणि काव्योदय- वा.ब. पटवर्धन, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
१२. निवडक - रा.ग. जाधव, संपा. जया दडकर व इतर, पद्मगंगा प्रकाशन, पुणे.
१३. वाङ्मयीन संज्ञा - संकल्पना कोश, संपा. जया दडकर व इतर.
१४. टीकाहरण - श्रीधर तिळवे.
१५. मराठी टीका - संपा. वसंत दावतर, मेहता प्रकाशन, पुणे.
१६. भारतीय साहित्यशास्त्र - ग.त्र्यं. देशपांडे, पॉप्युलर प्रकाशन, पुणे, आ. १.
१७. अब्राह्मणी साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र - शदर पाटील, १९८८.
१८. समकालीन मराठी साहित्य : स्वरूप आरणि समीक्षा - (संपा.)दत्ता पाटील, नीलेश शेळके (संपा.) अक्षरदालन, कोल्हापूर, २०१८.
१९. समीक्षा पद्धती : सिद्धांत आणि उपयोजन - रवींद्र ठाकूर, नंदकुमार मोरे, पद्मगंगा प्रकाशन, पुणे.
२०. मराठी कादंबरीची उपयोजित समीक्षा - गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१४.
२१. मराठी कादंबरी : तत्त्व आणि सिद्धांत - गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१३.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.१

संस्कृती अभ्यास

(Sanskriti Abhyas)

उद्दिष्टे :

१. संस्कृती अभ्यास या ज्ञानशाखेची ओळख करून घेणे.
२. बदलत्या सामाजिक आणि राजकीय संदर्भात साहित्य संस्कृती यांच्या संबंधाचा अभ्यास करणे.
३. आंतरविद्याशाखीय अभ्यास पद्धतीची ओळख करून घेणे.
४. साहित्य आणि इतर अभिव्यक्तिरूपांच्या परस्पर संबंधांचा संस्कृती अभ्यासावरील प्रभाव अभ्यासणे.

विभाग Module	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	संस्कृती अभ्यास : साहित्यासंदर्भात भारतीय व महाराष्ट्रीय साहित्याचा सांस्कृतिक अभ्यास, साम्यभेद, आंतरभारतीय दृष्टी-राष्ट्र- राज्य कल्पना, विविधता, भाषा, समाज, मूल्ये, दृष्टिकोन, एकता.	15	1
विभाग २ Module 2	लोकप्रिय साहित्य आणि संस्कृती अभ्यास. संस्कृतीरचित कला व्यवहार-माध्यमे वाचक, श्रोतृवर्ग, समूहप्रियता आणि संस्कृती, अल्पजण आणि बहुजन यातील लोकप्रिय तंत्रे. वाङ्मयप्रकार, लोकप्रियता आणि कलासंस्कृती.	15	1
विभाग ३ Module 3	अभिव्यक्तीची विविध रूपे आणि संस्कृती अभ्यास. कलाप्रकार आणि संस्कृतिविशिष्टता. संस्कृती- काळस्थित्यंतरे आणि अभिव्यक्ती रूपे. मराठी वाङ्मयीन आविष्काररूपांचा संस्कृती संदर्भात विचार	15	1
विभाग ४	संस्कृती अभ्यास: अभिरूची विचार	15	1

Module 4	अभिरूचींची विविधता आणि वाचककेंद्री साहित्यविचार जात, वर्ग, लिंग, संस्कृतिसंबंध व साहित्य. दलित साहित्य, स्त्रीवादीसाहित्य, आदिवासी साहित्याचा अभ्यास, स्वतंत्र अभिरूची विचारांसंदर्भात		
----------	---	--	--

संदर्भ:

१. मराठी साहित्य, समाज आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई-२००६
२. शिंदे लेखसंग्रह - संपा. मा. पं. मंगुडकर, ग. ल. ठोकळ प्रकाशन, पुणे,
३. निवडक शेजवलकर, लेखसंग्रह,
४. जीर्णोद्धार - श्री. मा. भावे, लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई,
५. स्मृतिभ्रंशानंतर - गणेश देवी, अनु. म. सु. पाटील, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००९
६. साहित्याची भाषा - भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद,
७. निवडक राजारामशास्त्री भागवत (खंड पाच) - संपा. दुर्गा भागवत, वरदा बुक डेपो,
८. मराठी संस्कृती - शं. बा. जोशी, व्हिनस प्रकाशन, पुणे,
९. आधुनिक समीक्षा सिद्धान्त - मिलिंद मालशे, अशोक जोशी, मौज प्रकाशन, मुंबई, २००७
१०. संस्कृती समाज आणि साहित्य - के. रं. शिरवाडकर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१३
११. आधुनिक मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - गो. म. कुलकर्णी, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९४.
१२. दासशुद्रांची गुलामगिरी - शरद पाटील, प्राज्ञपाठशाळा, वाई.
१३. अब्राह्मणी साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र - शरद पाटील,
१४. तमाशा: एक रांगडी गंमत - संदेश भंडारे, लोकवाङ्मयगृह प्रकाशन, मुंबई.
१५. वासाहतिक समाजातील सांस्कृतिक बंड - गेल ऑमव्हेट, सुगावा प्रकाशन, पुणे, १९९५.
१६. मराठी लोकांची संस्कृती - इरावती कर्वे, देशमुख आणि कंपनी, पुणे, १९५१.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM. IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.२

तौलनिक साहित्याभ्यास

(Toulunik Sahityabhyas)

उद्दिष्ट्ये :

१. तौलनिक साहित्याभ्यासातील विविध संप्रदायांचा परिचय करून घेणे.
२. वाङ्मयीन प्रभाव आणि प्रभाव या संकल्पनांचा अभ्यास करणे.
३. जागतिकीकरण, देशीवाद यांचा तौलनिक साहित्याभ्यासाच्या दृष्टिकोनातून विचार करणे.
४. संस्कृती अभ्यास आणि तौलनिक साहित्याभ्यास यांच्यातील अनुबंध तपासणे.

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	तौलनिक साहित्याभ्यास-विविध संप्रदाय अभिजातवाद, सौंदर्यवाद, वास्तववाद, आधुनिकवाद आणि पाश्चात्य तुलनात्मक विचार	१५	१
विभाग २ Module 2	वाङ्मयीन प्रभाव (उद्गम) प्राक्कथा, लोकविद्या, मानसशास्त्रीय, आदिबंध, अनुकरण, परंपरा व नूतनीकरण	१५	१
विभाग ३ Module 3	वाङ्मयीन प्रभाव स्वरूप, प्रभावांचे प्रकार, संबंध, संप्रेषण, स्वागत, मध्यस्थ	१५	१
विभाग ४ Module 4	तौलनिक साहित्याभ्यासाचे महत्त्व जागतिकीकरण आणि देशीवाद संस्कृतिअभ्यास यांच्या संदर्भात तौलनिक साहित्याभ्यासाचे स्वरूप व महत्त्व	१५	१

संदर्भ:

१. तौलनिक साहित्याभ्यास – वसंत बापट, मौज प्रकाशनगृह, मुंबई, १९८१.
२. तौलनिक साहित्य : नवे सिद्धांत आणि उपयोजन –आनंद पाटील, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९८.
३. तौलनिक साहित्याभ्यास : तत्त्वे व दिशा –संपा. चंद्रशेखर जहागिरदार, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९९२.
४. साहित्यसिद्धांत – रेनेवेलेक, अनु. स.ग. मालशे.
५. ब्रिटीश बॉम्बे आणि पोर्तुगीज गोव्यातील वाङ्मय –आनंद पाटील.
६. भारतीय साहित्याची संकल्पना (डॉ. चंद्रकांत बांदिवडेकर गौरवग्रंथ) –संपा. द.दि. पुंडे.
७. Comparative Literature : Indian Dimensions - Swapan Mujumdar.
८. Comparative Literature : Theory and Practice -Amina Deo, Sisirkumar Das.
९. वाङ्मयीन वाद – संपा. सीताराम रायकर, द.दि. पुंडे
१०. समीक्षेच्या नव्या संकल्पना –(संपा.), मनोहर जाधव,
११. भाषांतरमीमांसा – संपा. कल्याण काळे, अंजली सोमण,
१२. भाषांतरविद्या –संपा. रमेश वरखेडे,
१३. साहित्यसेतू – श्रीधर रंगनाथ कुलकर्णी,
१४. साहित्यातील संप्रदाय – रा.श. वाळिंबे,

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.३

बोलीअभ्यास

(Boli Abhyas)

उद्दिष्टे :

१. बोलीची संरचना अभ्यासणे
२. बोलीचा समाजभाषावैज्ञानिक दृष्टिकोनातून विचार करणे.
३. बोली भूगोल ही संकल्पना समजून घेणे.
४. कोल्हापुरी बोलीचे क्षेत्रिय संशोधन करणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching House	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	बोली : संरचनाविचार बोलीची संरचना, स्वनिमविचार, रुपिमविचार, वाक्यविचार	१५	१
विभाग २ Module 2	बोलीअभ्यास : समाजभाषावैज्ञानिक दृष्टिकोन बोली अभ्यासाची पारंपरिक दृष्टी, बोलीचे संकलन आणि विश्लेषण, विश्लेषणाची रूढ पद्धत, समाजभाषावैज्ञानिक अभ्यास पद्धती, समाजभाषाविज्ञानातील मूलभूत संकल्पना आणि बोली	१५	१
विभाग ३ Module 3	बोली: इतिहास आणि भूगोल बोली क्षेत्रविशिष्टता, भाषिक प्रदेशाची ऐतिहासिक आणि भौगोलिक पार्श्वभूमी, बोलीभूगोल, सामाजिक बोलीविज्ञान, व्यावसायिकांच्या बोली	१५	१
विभाग ४ Module 4	क्षेत्रिय अभ्यास : कोल्हापुरी बोली क्षेत्रिय अभ्यासपद्धती, कोल्हापुरी बोलीचा भाषिक प्रदेश, कोल्हापुरी बोलीची क्षेत्रिय पाहणी, सर्वेक्षण, बोली : नमुना संकलन आणि विश्लेषण.	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. ध्वनिविचार - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९५५.
२. भाषा आणि संस्कृती - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६२.
३. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६४.
४. मराठी शब्दसमीक्षा - मु.श्री. कानडे, सन पब्लिकेशन, पुणे, १९८९.
५. वर्णनात्मक भाषाविज्ञान - कल्याणकाळे, अंजली सोमण, (संपा.), गोखले एज्युकेशन सोसायटी, नाशिक, १९८२.
६. निवडक भाषा आणि जीवन - कल्याण काळे, आणि मृणालिनी शहा, (संपा.) मेहता, पुणे, १९९८.
७. भाषा व साहित्य संशोधन खंड पहिला (संपा. वसंत जोशी) - सु.बा. कुलकर्णी, बोलीभाषांचे संशोधन (लेख), महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.
८. मराठी भाषा उद्गम आणि विकास - कृ.पा. कुलकर्णी, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००९.
९. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार - अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्य परिषद, औरंगाबाद, १९७७.
१०. मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९६.
११. वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मॅजेस्टिक, मुंबई, १९८३.
१२. रुजुवात - अशोक केळकर, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २००८.
१३. भाषिक संघर्षाचे समाजशास्त्र - रविंद्र केळेकर, राजहंस वितरण, पणजी, २००८.
१४. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे, संमत प्रकाशन, पुणे, १९७९.
१५. सामाजिक भाषाविज्ञान - प्रभाकर जोशी आणि चारुता गोखले, (संपा.), प्रभाकर जोशी, निराली, पुणे, १९९९.
१६. भाषा आणि भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००६.
१७. सामाजिक भाषाविज्ञान : कक्षा आणि अभ्यास - जयश्री पाटणकर, ससंदर्भ, नाशिक, २००५.
१८. ग्रांथिक मराठी भाषा आणि कोकणी बोली - अ.का. प्रियोळकर, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९६६.
१९. भयंकर सुंदर मराठी भाषा - द.दि. पुंडे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००४.
२०. साहित्यधार - श्री.म. माटे, ठोकळ प्रकाशन, पुणे, १९६४.
२१. झाडी बोली - हरिश्चंद्र बोरकर.
२२. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन - मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय, मुंबई, १९९८.

२३. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक - मालशे-इनामदार-सोमण, संजय, पुणे, १९८२.
२४. वृद्धी : भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन -दिनेश द. माहुलकर, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, २०००.
२५. भाषाविवेक -मंगेश विठ्ठल राज्याध्यक्ष, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९९७.
२६. भाषा : स्वरूप सामर्थ्य व सौंदर्य -वामन केशव लेले, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००५.
२७. समाजभाषाविज्ञान प्रमुख संकल्पना -रमेश वरखेडे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २००१.
२८. नागपुरी बोली भाषाशास्त्रीय अभ्यास -वसंत कृष्णा वऱ्हाडपांडे, इंदिरा प्रकाशन, नागपूर, १९७२.
२९. लेख-कोल्हापूरी बोली - एकनाथ आळवेकर, भाषा आणि जीवन (बोली विशेषांक, दिवाळी, २०१२), वर्ष-३०, अंक ४.
३०. नवभारत व्यवहारिक मराठी विशेषांक, १९८२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.४

ग्रंथ इतिहास

(Granth Itihas)

उद्दिष्टे :

१. सूचींचे विविध प्रकार व त्या तयार करण्याच्या पद्धतींचा अभ्यास करणे.
२. मुद्रणयुगातील मराठी ग्रंथव्यवहार अभ्यासणे.
३. आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या काळात पुस्तकाचे भवितव्य अभ्यासणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching House	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	सूचीविचार ■ ग्रंथसूचीची आवश्यकता व कार्ये ■ ग्रंथसूचीचे प्रकार : विश्लेषणात्मक/सटीप ग्रंथसूची. वर्णनात्मक ग्रंथसूची, पाठभेददर्शक ग्रंथसूची ■ विषयग्रंथसूचीची संकल्पना व सूची संकलनाच्या पद्धती ■ राष्ट्रीय ग्रंथसूची, भारतीय राष्ट्रीय ग्रंथसूची ■ ग्रंथव्यापारसूची, जागतिक ग्रंथ सूची ■ मराठीतील सूचीकार्य	१५	१
विभाग २ Module 2	मुद्रणयुगातील मराठी ग्रंथव्यवहार : एकोणिसावे शतक ■ युरोपातील मुद्रणयुगाचा प्रारंभ ■ मराठीतील ग्रंथमुद्रणाचे प्रारंभीचे प्रयोग, दोलामुद्रिते ■ एकोणिसाव्या शतकातील महाराष्ट्रातील नियतकालिके, भाषांतरित ग्रंथ, पारंपरिक धार्मिक ग्रंथ व आधुनिक विद्याविषयीचे ग्रंथ यांच्या निर्मितीमागच्या प्रेरणा व या ग्रंथांचा प्रसार ■ निर्णयसागर प्रेस, जावजी दादाजी, राणूजी आरू यांचे	१५	१

	मराठी मुद्रणक्षेत्रातील कार्य ■ एकोणिसाव्या शतकातील महाराष्ट्रातील वाचकवर्गाचे स्वरूप व मर्यादा ■ एकोणिसाव्या शतकातील सामाजिक चळवळींमध्ये ग्रंथसंस्कृतीचे योगदान		
विभाग ३ Module 3	मुद्रणयुगातील मराठी ग्रंथव्यवहार: विसावे शतक ■ मुद्रणतंत्रातील परिवर्तने व पुस्तकांचे बदलते स्वरूप (शिळाप्रेस ते ऑफसेट प्रिंटिंग) ■ मराठी पुस्तकांच्या मुखपृष्ठरचनेतील स्थित्यंतरे ■ नियतकालिकांनी घडवलेली वाचनसंस्कृती, उदा. 'सत्यकथा' व 'किलोस्कर' ■ प्रकाशनसंस्थांचे पुस्तकप्रसाराचे कार्य ■ महाराष्ट्रातील ग्रंथालयांचे वाचनसंस्कृती जोपासण्याचे कार्य	१५	१
विभाग ४ Module 4	आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या काळात 'पुस्तका' चे भवितव्य ■ पुस्तकनिर्मितीच्या डिजिटल तंत्रज्ञानाचे स्वरूप ■ मुद्रित ग्रंथाकडून इ-पुस्तकाकडे ■ इ-पुस्तकांचे स्वरूप व प्रसार ■ मुद्रित पुस्तके व इ-पुस्तके यांची तुलना ■ मुद्रित पुस्तकांचे व इ-पुस्तकांचे भवितव्य	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. मराठी ग्रंथमुद्रणाची वाटचाल -शं.गो. तुळपुळे.
२. मराठी ग्रंथप्रकाशनाची २०० वर्षे - शरद गोगटे, राजहंस, पुणे २००८.
३. मराठी ग्रंथांचे आदर्श संग्रहालय -अ.का. प्रियोळकर, मुंबई मराठी साहित्य संघ, १९६९.
४. मराठी दोलामुद्रिते -अ.का. प्रियोळकर, आर.आर. गवसकर, मुंबई मराठी साहित्य संग्रहालय, १९६९.
५. मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी -गो.म. कुलकर्णी, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९४.
६. विष्णुपंत भागवत गौरवग्रंथ -भागवत स्मारक समिती, १९८४.
७. सोन्याबापू ढवळे गौरवग्रंथ.
८. सदानंदयात्रा -सदानंद भटकळ.
९. किलोस्करीय -मंगेश कश्यप.
१०. 'कवितारती' ची वाङ्मयीन कामगिरी - आशुतोष पाटील.

११. निर्णयसागरची अक्षरसाधना -पु.बा. कुळकर्णी.
१२. मुद्रणपर्व -दीपक घारे.
१३. ग्रंथ, ग्रंथालय, ग्रंथसंस्कृती -प्रदीप कर्णिक.
१४. ग्रंथपुण्यसंपत्ती - प्रदीप कर्णिक.
१५. भारतीय ग्रंथमुद्रण -बापूराव नाईक.
१६. अक्षरनिष्ठांची मांदियाळी -अरुण टिकेकर.
१७. लीळा पुस्तकांच्या -नीतीन रिंते.
१८. भाषा व साहित्य : संशोधन खंड १, २ व ३ -संपादक-वसंत जोशी, म.सा. परिषद, १९८१.
१९. सूचींची सूची - सु.रा. चुनेकर, मुंबई विद्यापीठ, मराठी विभाग.
२०. ग्रंथसूचीशास्त्र -ना.बा. मराठे (महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ प्रकाशन, मुंबई).
२१. ग्रंथवर्णन आणि ग्रंथसूची - रा.के. लेले (जोशी-लोखंडे प्रकाशन, पुणे), १९८३.
२२. ग्रंथ-सूची-शास्त्र - शंकर गणेश दाते (समाविष्ट-मराठी ग्रंथ सूची, खंड १), पुणे, १९७३.
२३. सूचिसाहित्य -भ.श्री. पंडित ('मराठी संशोधन पत्रिका' वर्ष १९, अंक ४ जुलै, १९७२).
२४. मराठी सूचिकार्याची वाटचाल - शंकर नारायण बर्वे (समाविष्ट- 'ग्रंथालयविचार' (वा.विं. भट गौरवग्रंथ), महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ प्रकाशन, मुंबई)
२५. मराठी भाषा व वाङ्मयसंशोधन आणि ग्रंथसूची -वसंत विष्णू कुलकर्णी ('साहित्यसूची' जुलै, १९८९).
२६. साधनचिकित्सा व पाठचिकित्सा -अ.का. प्रियोळकर ('दमयंतीस्वयंवर' या ग्रंथाची प्रस्तावना)
२७. पाठनिश्चितीची प्रक्रिया -श्री.ना. बनहट्टी ('महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका' डिसेंबर १९६९)
२८. आधुनिक मराठी संहिताचिकित्सा -म.वा. धोंड (मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई)
२९. दुर्मिळ अक्षरधन -अविनाश सहस्रबुद्धे.
३०. देवनागरी लिपीचा इतिहास -ल.श्री. वाकणकर, दे.लि. घडण-परांजपे, मराठी संशोधन मंडळ, १९६८.
३१. ग्रंथव्यवहार -अ.ह. लिमये, व्हिनस प्रकाशन, १९९२.
३२. मराठी ग्रंथप्रकाशनाचे स्वरूप : प्रेरणा व परंपरा -अ.ह. लिमये.
३३. युरोपीयनांनी केलेली मराठी भाषेची सेवा -श्री.म. पिंगे.
३४. ग्रंथसूचींचा अभ्यास -व.वि. कुलकर्णी (यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे 'संदर्भसेवा आणि संदर्भसाधने' या विषयांतर्गत पाठ्यपुस्तक), १९९६.

३५. मराठी दोलामुद्रिते -संपा. गंगाधर मोरजे.
३६. कोश व सूची वाङ्मय : स्वरूप आणि साध्य - सरोजिनी वैद्य, सुषमा पौडवाल, अनिता जोशी, कविता महाजन, (संपा.) राज्य मराठी विकास संस्था, १९९७.
३७. मराठी संशोधनविद्या -उषा देशमुख.
३८. हस्तलिखितांच्या विविध लेखनशैली व प्रकार -सुनील धिवार ('ज्ञानगंगोत्री' जून-नोव्हें २०१३).
३९. ज्ञानगंगोत्री (मराठी ग्रंथसूचीकार शंकर गणेश दाते जन्मशताब्दी विशेषांक) -जून ते ऑगस्ट २००४.
४०. Print Areas (Ed) - Abhijit Gupta, Swapan Chakravorty.
४१. Moveable Type (Ed) - Abhijit Gupta, Swapan Chakravorty.
४२. Founts of Knowledge (Ed) - Abhijit Gupta, Swapan Chakravorty.
४३. Printing Press In India - A.K. Priyolkar.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.५

ग्रंथप्रकाशन आणि संपादन

(Granth Prakashan Aani Sampadan)

उद्दिष्टे :

१. संपादन प्रक्रियेचे स्वरूप समजून घेणे.
२. संपादन प्रक्रियेचा हेतू, उद्दिष्ट आणि प्रकार यांची माहिती घेणे.
३. संपादन प्रक्रियेतील आशय व भाषिक संपादन ध्यानात घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	संपादन : स्वरूप आणि संकल्पना संपादनाची संकल्पना, स्वरूप, संपादन हेतू - प्रेरणा - विविधता - संपादनापूर्वीची पथ्ये - संपादकाची कार्ये आणि भूमिका.	१५	१
विभाग २ Module 2	संहिता संपादन पद्धती आशयसंपादन विषयविवेचन - आशयसंपादन - स्पष्टता - नेमकेपणा - वाङ्मयीन लेखनप्रकारांचे संपादन वाङ्मयेत्तर लेखनप्रकारांचे संपादन भाषिक संपादन भाषिक वाचनाची सूक्ष्मता - शब्दयोजना - शीर्षक - उपशीर्षके - परिच्छेद. अंतिम मुद्रणप्रत, अक्षरेरेखांकन, मुखपृष्ठ रेखांकन - मांडणी आराखडा, ग्रंथशीर्षक रेखांकन, रेखाचित्रे.	१५	१
विभाग ३ Module 3	ललित साहित्याचे संपादन कथात्म साहित्य - कविता - नाटक - ललितलेखन	१५	१
विभाग ४ Module 4	ललितेतर साहित्याचे संपादन वैचारिक वाङ्मय, माहितीपर गौरवग्रंथ, स्मरणिका, दुर्मिळ हस्तलिखिते, अहवाल लेखन, वाङ्मयेतिहास, कोशवाङ्मय, रोजनिशी संपादन.	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. मराठी रीतिपुस्तक - मृदुला जोशी, हर्ष प्रकाशन, मुंबई, २०१५.
२. लीळाचरित्र वाद संपादने - स्नेहा म्हांबरे.
३. मराठी लेखकोश, अरुण फडके - अंकुर प्रकाशन, ठाणे, २००८.
४. देवनागरी लिपीची घडण - क.रा. परांजपे, मराठी सत्यशोधक मंडळ, मुंबई, १९६८.
५. देवनागरी लिपी स्वरूप, विकास और समस्याएँ - एन.सी. जोगळेकर, बी. तिवारी, हिंदी साहित्य भांडार, लखनौ, १९७४.
६. मराठी लेखन मार्गदर्शिका - यास्मिन शेख, प्रका. राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, १९९७.
७. संपादक आणि संपादकीय - एकनाथ पोतदार, कौस्तुभ प्रकाशन, नागपूर, १९९१.
८. कोशवाङ्मय विचार आणि व्यवहार - सदाशिव देव, डायमंड प्रकाशन, पुणे, १९१४.
९. कोशविज्ञान - सुमित मंगेश कत्रे, केंद्रिय हिन्दी संस्थान, आग्रा, १९८०.
१०. मुद्रणपूर्व - दीपक घारे.
११. देवनागरी - बापूराव नाईक.
१२. सदानंदयात्रा - सदानंद भटकळ.
१३. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन - राजन गवस, अरुण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

१. एम.ए.भाग १ व २ साठी अंतर्गत मूल्यमापनासाठी २० (वीस) गुणांसाठी खालील उपक्रम राबवावेत

एम.ए. भाग १	=	सत्र १	सेमीनार (गोषवारा सादर करणे बंधनकारक)
		सत्र २	ग्रंथपरीक्षण / समीक्षा लेखन / अभ्यास, सहल वृत्तांत इ.
एम.ए. भाग २	=	सत्र ३	शोधनिबंध (अभ्यासपत्रिकानुषंगाने किमान दहा पृष्ठांचा असावा)
		सत्र ४	संशोधन प्रकल्प (१० ते १५ पृष्ठांचा असावा. तो प्रत्येक विद्यार्थ्यास बंधनकारक असेल).

२. एम.ए.भाग १ साठी प्रत्येक सत्रात प्रत्येक विद्यार्थ्याने किमान एक Skill Enhancement Course (S.E.C.)

पुढील लिंकवर जावून पूर्ण करणे बंधनकारक राहिल.

https://drive.google.com/file/d/176Vwvx4SC2ONrt69XADruzI2qnfBPI_o/view?usp=sharing

३. एम.ए. भाग १ सत्र २ साठी प्रत्येक विद्यार्थ्यास मराठी भाषा व साहित्य या विषयानुषंगाने संशोधन प्रकल्प पूर्ण करणे बंधनकारक राहिल. यासाठी संशोधन प्रकल्पास ८ श्रेयांक असतील.